

4° Diss 3424(26

3424(20)
DISSERTATIO INAUGURALIS
HISTORICO - CANONICA
DE
ADVOCATIS ECCLESIASTICIS

QUAM
UNA CUM POSITIONIBUS
EX OMNI JURE SACRO,
AUSPICE
DEO TER OPTIMO MAXIMO,

EX
AUTHORITATE INCLITI FACTORUM ORDINIS
PRÆSIDE

R. P. PETRO GALLADE, S. J.

SS. THEOL. ET SS. CANONUM DOCTORE, EORUNDEMQE IN ALMA
ET ANTIQUISSIMA HEIDELBERGENSIUM UNIVERSITATE PROF. PUBL.

ET ORDINARIO, FACULTATIS JURIDICÆ H. T. DECANO,
NEC NON COMITE PALATINO,

PRÆSTITIS DE JURE PRÆSTANDIS,

PRO LICENTIA
SUPREMOS DOCTORATUS HONORES RITE CONSEQUENDI

PUBLICÆ DEFENDENDAM SUSCEPIT

REVERENDUS AC PRÆNOBILIS DOMINUS
JOANNES MARIA BALDUINUS NEESEN, Bonnenfis, S. C. C.

IN AULA ACADEMICA NOVI WILHELMIANI

DIE 18. AUGUSTI, ANNO A PARTU VIRGINIS MDCCLXVIII.

HORIS ANTE MERIDIEM CONSUEVIS.

Imprimebat Joann. Jac. Hæner, Typogr. Aulico-Academicus.

CAPITA DISSERTATIONIS.

- I. *De Advocatis Ecclesiasticis Forensibus.*
- II. *De Advocatis Oeconomis Ecclesiarum.*
- III. *De Advocatis Protectoribus Ecclesiae universalibus a Constantino M. usque ad Carolum M.*
- IV. *De Imperatoribus Ecclesiae universalibus Advocatis Protectoribus a Carolo M. usque ad nostra tempora.*
- V. *De Imperatoribus Advocatis particularium Ecclesiarum.*
- VI. *De officio & Jure Summorum, & aliorum Ecclesiarum Advocatorum.*

REVERENDISSIMO
ILLUSTRISSIMO AC EXCELLENTISSIMO
DOMINO, DOMINO
C A R O L O
A L O Y S I O
COMITI DE KÖNIGSEGG,
ET ROTENFELS,
DOMINO IN AULENDORFF ET STAUFFEN,
METROPOLITANÆ ECCLESIAE COLONIENSIS
DECANO ET CAPELLARIO,
CATHEDRALIS ECCLESIAE CONSTANTIENSIS
CANONICO CAPITULARI,
ORDINIS S. MICHAELIS COMMENDATORI

DOMINO AC MÆCENATI SUO
PERQUAM GRATIOSO.

REVERENDISSIME
ILLUSTRISIME AC EXCELLENTISSIME
DOMINE DE CANE!

 *N*e mireris REVERENDISSIME ILLUSTRISIME AC EXCELLENTISSIME DOMINE!
*quod tenues hæ laboris mei primitiæ a Nicareis
ad remotiora Rheni appellant litora, TUISQUE sub Auspi-
ciis prodire in lucem expetant; provocarunt eas Singula-
res TUÆ in me meosque gratiæ, ac eximia prorsus bene-
volentia, quæ TUUM me fecere, fructusque istos jure quo-
dam sibi consecratos poscunt. Utrumque præsto: me qui-
dem ex benevolentia TUUM ad pedes prosterno, obsequium
ad nutus pro viribus præstandum offerens. Exigua sunt
obsequia, sed Superiorum clientes imitari cogito, qui cum
sibi nunquam pietate ac officio satisfaciant, meritis vero
multo minus, Cælestium tamen Patronorum Advocatorum-
que beneficentissimæ voluntati conatu suo faciunt satis. In
hoc scilicet Summa Ecclesiæ Capita Cælitum genios in se
ipsi*

ipsi exprimere contendunt, ut grati animi ad obsequia promptitudinem pretio operis soleant æquiparare. Et hoc ipsum est, quod fiduciam præbet, non fore ideo minus acceptum gratitudinis officium, apparatu licet justo minus solemni exhibitum. Verebar, fateor, Regale Nomen, Sacratique Capitis Dignitatem, sed ne timerem, suavissima animi TUI indoles prohibuit; solet enim magnarum mentium esse, suæ identidem dignitatis oblivisci, ut infimis sese affatim impendant: magnitudinem demittere, ut tenuitatem sublevent, erigantque alienam. Magna hæc & rara virtus, quia generosis solum animis propria, nec minus minoribus solatium, majores se intueri ac venerari sine timore posse. Nulla proinde mihi repulsa a TE metuenda est, dum istam TIBI ex jure sacro de Advocatis Ecclesiasticis lucubrationem ceu primævum ex hac scientia fructum offero; Non enim suorum ille clientum respuere affectum potest, qui mira quadam affabilitate cæterorum officia suscipit: literarum quoque Mecænas & Advocatus sollicitus, eruditorum omnium commune perfugium dicitur. Hæc

congenita TIBI propria clementia facit REVERENDIS-
SIME ILLUSTRISIME AC EXCELLENTISIME
DOMINE, ut pagellas has velut luculentissimum obser-
vantiae debitae monumentum sacratis TUIS manibus inse-
rere praesumam. Atque utinam his ipsis in foliis discur-
rere potius de TUIS licuisset laudibus! sed cum TUA id
mibi modestia prohibet, audaxque elogii genus foret, lau-
dare TE velle, qui supra omne elogium es, summaque pos-
sides omnia, nisi forte in eo minor TE ipso appareas, quod
ad aliorum vota Dignitatem TUAM tam facile scias de-
mittere. Nova haec est crescendi ratio, velle imminui:
novum magnitudinis genus, unde decrescis, inde magnum
esse. Sileo igitur profundam illam in sacris aequae ac pro-
fanis scientiis eruditionem, quam Musae mansuetiores
amant, severiores mirantur. Subtilem in TE Philosophum
suscepit aliquando Facultas Subtilis, canos inter Doctores
ingenio & doctrina omnium facile Magistrum. In Sa-
cratoris subin scientiae ac Themidos adyta delatus eum
TE statim exhibueras, ut quod maximus evasurus esses,
dubi-

dubitare nemo potuerit. Testis est Dilinga, quæ nova
sibi a TE diviniore etiam scientiæ candidato accessisse
ornamenta vidit, cujus TIBI sacer Patrum Procerumque
senatus theses ex omni Theologia in amplissimo eruditorum
confessu raro eventu propugnanti applausit. Testes sunt
terræ complures exteræ, quæ, dum Illustrissimum TE
suscepere hospitem, clarissimis quoque sapientiæ & eruditio-
nis TUÆ radiis sese collustratas gestierunt: Prætereo
reliquas naturæ dotes longe præstantissimas: omitto vir-
tutum singularium decora, quæ sic TE ornant, ut vicissim
a TE ornentur, quæ latere adeo, etiamsi volueris, non po-
tuerunt, quin in luce atque oculis omnium ponerentur, &
imitationi omnibus atque exemplo, quæ vero imitatione
maiores, admirationi forent jucundissimæ. His vives in
Tuorum animis: Vives in posterorum memoria: vives
meo etiam, si per TE licet, in pectore, quod, etsi pro Am-
plitudine TUA nimis angustum, TIBI tamen ex asse de-
votum habes. Neque inculti calami audaciam intueri,
sed animum potius & affectum; benigno oculo respice opus
hoc,

hoc, quod sentio, quam sit obscurum & exiguum, ac vel ideo lucem prius videre publicam noluit, quam TUIS sacratum manibus lucem a TE potissimam accepisset & momentum. Patere, ut sit perenne mei erga TE obsequii & venerationis monumentum: Patere, ut cum me, qui sum, porro ad cineres usque profitear

REVERENDISSIMÆ
ILLUSTRISSIMÆ AC
EXCELLENTISSIMÆ
DOMINATIONIS
TUÆ

Clientum ac servorum infimum
J. M. Balduinus Neesen.

DISSERTATIO INAUGURALIS
HISTORICO - CANONICA
DE
ADVOCATIS ECCLESIASTICIS.

C A P U T I.

DE ADVOCATIS ECCLESIASTICIS FORENSIBUS.

Gerichts - Vögt.

I.

Notio Ecclesiastici Advocati in genere Virum denotat, qui ab Ecclesia justa de causa in auxilium, & opem vocatur. Advocatia proinde Ecclesiastica munus est, aut obligatio ex justo titulo, radice, & causa (quæ infra dabimus) descendens, eidem, quando se suave contra potentiores suos adversarios tuendi, protegendique satis virium ipsi non est, debitum subsidium, auxiliumque ferendi. Peti autem, ferrique in variis illud angustiis, ac negotiis potest : videlicet 1mo in Judicium foris ad instituendas, instruendas, evincendasque controversias, ac lites forenses. 2do ad œconomiam domi forisque bene atque utiliter gerendam, & a qua illa
A depen-

dependet, bonorum ad Ecclesiam pertinentium administrationem. Denique 3to ad Ecclesiam ejusque bona, jura, possessiones contra injustos aggress- & invasores, armata quoque manu protegenda. Priores duæ advocatiæ *togatæ*: posterior *sagata* & *armata* dici consuevit.

„De armata advocatia, quæ præcipua advocatiarum species & princeps
 „elucubrationis præsentis scopus est, ante P. W. eruditum opus a nobis sæpe
 „citandus Martinus Magerus a Schönperger anno 1625. Francofurti ad Mœ-
 „num edidit. Post P. W. hoc argumentum multi Juri, inæquali tamen ani-
 „mi moderatione pertractarunt, quos inter DD. Alex. Hammer, Henr. Coc-
 „cejus, Philipp. Slevogt, Gabriel Sweder, Frider. Ludovici &c. &c.

II. Advocati forenses, *Gerichts-Vögt*, contentionibus judicia-
 libus, quemadmodum civitatum, & aliarum communitatum Syndici
 pro tuendis Ecclesiarum causis, juribus & possessionibus occupan-
 tur: Modus qui hodiedum circa hanc advocatiam viget, ab antiquo,
 quem Lotharius Imperator esse voluit, brevitatem, & compendio dif-
 fert: Duo enim Illi placuerunt: unus, qui Sacramenta in judiciis re-
 cepta, videlicet calumniæ, malitiæ, veritatis & alia ediceret; alter
 qui momenta causæ, adversariæ partis exceptiones & alia, quæ judi-
 cialis ordo, præter juramenta exigit, observaret: Hodie unus idem-
 que omnia simul melius curat.

III. Hosce advocatos, qui Ecclesiis in foro judiciali incruenta
 defensione succurrant, Ss. Canones assumi voluerunt, quod Hincma-
 rus sequentibus testatur:

„Sunt enim Advocati, & defensores Ecclesiarum, quos Ss. Canones &
 „Leges, quibus moderatur Ecclesia, Episcopos habere jubent, quorum hujus-
 „modi est officium, ut per Leges ea, quæ sunt Ecclesiæ, aut defendant, aut
 „conquirant, aut recuperent ab aliis male occupata.

Apud Thomass. V. N. Discipl. Eccl. p. 3. L. II. C. 55. n. 2.

Ubi Author iste annotat, quod Rhemensis Ecclesia fugitivos servos, &
 colonos Advocatorum suorum industria, qua rem in publicis judiciis
 egerant,

egerant, iterum retraxerit. Carolus itidem M. in suis capitularibus, quæ Ecclesiasticorum rogatu edidit, Advocatos forenses Ecclesiis imperavit L. 5. Cap. 234.

IV. Quod ipsum quoque Synodi fecerunt: In exemplum adducimus Moguntinam, quæ Laudatissimi Caroli ævo, Sedente Romæ Leone III. Papa anno rep. Sal. 813. celebrata fuit. Hæc *can. 12.* constituit:

„Nequaquam contentiones, aut Lites aliquas ibi (in judicio) Clericus vel
„Monachus præsumat; sed quidquid quærendum vel respondendum sit, per
„advocatos suos (forenses) hoc faciat.

Erat enim ea ætate clericis, & monachis prohibitum Legibus studere & artibus, juramenta edere, & mundanorum negotiorum tumultibus, queis necessario mens ab oratione, & sacris meditationibus aliisque piis exercitiis, ad quæ istæ personæ unice destinatæ credebantur, vocabatur, sese immiscere juxta *tot. tit. & ne clerici vel monachi sæculi neg. se immisc.*

V. Unde Hincmarus Metropolita Rhem. de Carolo Martello amare conquestus legitur, quod is Suffraganeum suum Episcopum Laudunensem jussisset, se publicorum judicum tribunalibus una cum suo advocato sistere, Regique in hæc verba, pro suo Ecclesiasticæ disciplinæ conservandæ studio, scribere ausus est:

„Ex Legum, Canonumque Libris scitis, ubi de rebus Ecclesiæ temporali-
„bus controversia fiebat, dandum scilicet esse Episcopo advocatum, qui jure
„staret, & causam tueretur coram judice sæculari realem: in causis autem
„personalibus, siue criminales eæ essent, siue civiles, non posse Episcopum,
„nisi in Concilio, audiri.

Du Chasne Tom. II. apud Thomass. Loc. cit.

VI. Humilius hocce est Advocatorum genus, utpote solum ad Jura profana, bona & possessiones Ecclesiarum, & cœnobiorum in judiciis

diciis Laicalibus defendenda, & recuperanda destinatum; aliud adhuc fuit isto sublimus, eorum videlicet, qui Episcoporum, Abbatum, Ecclesiarum, & Sacrorum aliorum collegiorum nomine jurisdictionem in eorundem subditos, tam in criminalibus, quam civilibus causis exercere, & administrare debebant: neutras enim causas per Canones, Leges, & tunc dominantem in Clero disciplinam Prælati Ecclesiasticis quibuscunque per se ipsos agitare licebat. *Non criminales*, quæ sanguinis humani effusiones, per cruentas flagellationes, membrorum amputationes atque reorum occisiones sæpe sæpius involvebant, quæ omnia a Clericis & Religiosis, quibus D. N. Jesu Christi, Agni immaculati, qui pro peccatoribus occidendus, neminem vero eorum occisurus in carne humana in mundum venire dignatus est, mansuetudo imitanda singulariter proponitur, quam longissime debent esse aliena; quandoquidem Christi Ecclesia sacro horrore manus ab omni sanguinis humani effusione sollicite anxieque abstinuit semper, & etiamnum abstinet. Quod nuper pluribus demonstravimus in *dissert. de horrore Sanguinis a C. Jesu Ecclesiæ suæ instillato* edita, & propugnata die 11. Martii. a. c. 1768. *Non civiles*, quia istæ negotiis sæcularibus, a quibus, sicuti §. 4. dictum, clerici, & monachi manus suas abstinere jubentur, tanquam a suæ vitæ instituto vocatione & fine alienis. *tit. 8. Ne cler. cit.*

VII. Quibus rationibus & prohibitionibus persuasi Ssmi Imperatores Reges, ac Principes, qui profusa liberalitate Ecclesias atque Asceteria integris pagis & dynastiis *ex amore Dei*, a quo regimen mundi misericorditer acceperunt, & pro *salute animæ suæ* (uti antiquæ literæ foundationum passim loquuntur) gaudenter ditarunt, studiose apud fundationes & earundem confirmationes caverunt, ne Prælati assignatis subditis, seu ingenui essent aut Servi, jus ipsi per se dicerent, sed hoc munus Advocatis a se deligendis, bonis tamen, & rerum peritis demandarent: quamvis & alia causa religiosissimi Principes ducerentur

tur

tur videlicet singulari erga Ecclesias benevolentia, & earundem privilegia conservandi studio: noverant enim tam occultas, quam apertas publicorum judicum insidias, quas immunitati a foro communi Ecclesiis, & cœnobiis eorumque subditis concessæ frui interdu[m] solebant, ut igitur salva illa & incolumis perstaret, ordinarunt, ut Prælati suis subditis per constitutos a se Advocatos jus dicerent, quo fact[o] insidiæ elusæ, peregrinorum manus judicum cohibitæ, & insuper subditorum commodis plurimis ac bursæ quam optime provisum fuit. Juvat dicta uno alterove exemplo comprobare.

VIII. In vita B. Meinverci ad diem quintam Junii Surius de Ecclesia Paderbornensi narrat, quod privilegium habuerit,

„De ejus hominibus tam liberis quam Servis a nulla judiciaria persona
„constringendis, nisi coram Advocato, quem ipse Episcopus elegerit.

Hoc privilegium Henricus Imp. Sanctæ & gloriosæ memoriæ confirmavit, Cæsarea & Regali authoritate decernens;

„Ut nulla persona aliqua judiciaria potestate in eisdem prædiis, præfatæ
„Ecclesiæ donatis se intromitteret, nisi Advocatus, quem ipse Episcopus, vel
„suorum quilibet successorum elegisset.

Clarius adhuc idem ipse Sanctissimus Cæsar in litteris, queis fundationem monasterii a B. Meinverco excitati, anno 1016. ratihabuit, rem eloquitur, dum severe prohibuit:

„Ut nullus judex publicus, vel quilibet aliqua judiciaria potestate præditus
„loca vel possessiones eidem Ecclesiæ concessas vel concedendas ad causas judi-
„ciario more audiendas, aut homines ipsorum tam libertos, quam inge-
„nuos, super terram eorum commanentes contra rationem dispergendos ullo
„upquam tempore ingredi audeat, sed prænominatæ Ecclesiæ Abbas cum suo
„Advocato, quem communicato fratrum suorum consilio in Defensorem ele-
„gerit, causas rerum agendarum sagaciter providens, & sapienter disponens
„suis suorumque utilitatibus provideat.

IX. Hoc diploma confirmatorium istud singulare habet, quod Abbatem laudati monasterii Episcopis coæquet; His enim alias licuit, cum suis Advocatis forensibus seu causarum defensoribus litibus sese intromittere subditorum, & illis ordinandis decidendisque operam aliquam conferre: quod ex diplomate Ottonis III, quo donationem Augusti avi sui Ottonis I. & Magni, Ecclesiæ Cathedrali Spirensi factam ob præclara merita Ottgeri illius Episcopi corroboravit, quod inter alia sic habet:

„Jubemus, ut nullus Dux sive Comes, vel nullus publicus judex ex judiciaria potestate, aut aliqua cujuslibet potestatis ignota persona, nisi solus
„Episcopus & Advocatus ipsius supra dictæ Ecclesiæ Spirensis ex jussione, &
„concessione nostra deinceps potestatem habeat, pro quocunque negotio, vel
„pro aliqua re parva aut magna placitum retinere, seu publicum judicium
„facere.

Apud Lehman Chron. Spir. Lib. IV. C. 3. fol. 274. ubi simile privilegium Ecclesiæ Mindensis profert. fol. seq.

X. Quemadmodum vero Ecclesiarum & monasteriorum subditi tantum coram propriis eorundem Advocatis vel solis, vel præsentibus simul Episcopo & Abbate conveniri, & alter alterum convenire poterant, ita econtra Ecclesiarum Advocatorum forum, in quo ipsi contra alios, præcipue nobiles in causis suarum Ecclesiarum agere, & respondere cogeantur, fuit Regis aut Cæsaris Palatium, & qui inibi jus partibus dicebant Judices Palatini. Ita Carolus Calvus, postquam Ecclesiæ S. Juliani, remota omni sæculari vel judiciaria potestate, pro illius subditis, facultatem amplissimam dederat, Advocatum, quem sibi sua sponte elegerint, habendi, circa ipsum electum Advocatum sanxit, ut illum, inquit,

„Nemo præsumat temerario ausu diffringere, vel intortum mittere, sed Nostro
„coram Comite Palatii, res Juliani Martyris (*causas circa res & bona Ecclesiæ*
„*S. Juliani M.*) absque inquietudine, vel morarum dilatione liceat inquirere.

Spicileg. Tomo X. pag. 650. apud Thomass. l. c.

XI. Idipsum testatur Lehman de Carolo Magno, qui in suis capitularibus, quæ canones Ecclesiasticos potissimum continent, quibus ille, ut firmiter observentur, Authoritatem suam amore Religionis interposuit, *Lib. IV. Cap. III.* disposuit, ex quo Author iste lingua nostra vernacula sequentia annotat ;

„Wan Sachen sich zutragen, das der Bischoff, oder Geistliche wieder Weltliche von Adel, oder andere zu Klagen gehabt, ist der Vogt, oder dessen, hierzu bestelter in derselben nahmen vor dem Graffen oder Gericht kommen, und hat die Klag furgetragen und erörtert.

Lehman Chron. Spir.

In eandem rem Formularium Marculphi Monachi Sæculo VII. Generale Regis mandatum producit, quod in fine sic habet:

„Illustris ille *Advocatus* causas ipsius Pontifici (Episcopi) aut Abbatis . . . tantum in Palatio nostro sequi debet.

XII. Quin adeo ipsi Augusti, omissis Palatii sui Comitibus, Advocatos Ecclesiarum audire & causarum propositarum iudices agere non sunt dedignati. Manifestum hoc nostrum ex Antiquitate assertum reddit Ottonis M. Germaniæ Regis & RR. Imp. ex singulari benevolentia pro Ecclesia B. M. V. quæ est Aquisgrani decretum, quo sanxit, ut Præpositus cum cæteris valentioribus! Canonicis tempore tribulationis pro eadem Ecclesia assurgant, & importunitatem tam suam quam Abbatiae Valciodorensis *in præsentia Regis & Principum, ubicunque præfatus Rex fuerit, perferant.*

„*Lud. Thomassinus loc. cit. n. 2.*

XIII. Advocati hætenus dicti forenses & jurisdictionales non raro in antiquis documentis & Ss. Canonibus *Vice domini* appellantur, quoniam vices *Domini*, puta Ecclesiæ aut monasterii agendo & respondendo in judiciis alienis, & in jure subditis Ecclesiarum propriis dicundo obierunt. Huc facit Capitulare XI. Caroli M. lib. III.,
ubi

ubi præcipitur, ut *Vicedominis pravis sublatis* tales eligantur, quales & sciant, & velint justas causas discernere, & terminare. Cui Capitulari consonat *canon 50. Concil. Mogunt.* quo omnes Episcopi, Abbates, & cunctus Clerus jubentur, *Vicedominos* habere bonos, non malos, non crudeles, non cupidos *lucri*, non perjuros, non falsitatem amantes, sed Deum timentes & in omnibus justitiam diligentes. Videatur etiam *Cap. Clericis 5. ð. ne cler. vel mon. sæc. neg.*

XIV. Initia Advocatiarum forens - vel jurisdictionalium cum communi Scriptorum, ad Synodum Carthaginensem circa annum 400. coactam, quæque vulgo Africana simpliciter nuncupatur, referimus. Patres in illa legitime congregati, re mature perpenſa, Legatos ad Imperatores misisse leguntur, per quos supplices rogarunt:

„Ut dent facultatem, defensores constituendi Scholasticos (*leges in scholis edoctos*) qui in actu sunt vel munere defensionis causarum, ut more Sacerdotum provinciæ iidem ipsi habeant facultatem pro negotiis Ecclesiarum, quoties necessitas flagitaverit, ad obſistendum obrepentibus, ac necessaria suggerenda, ingredi judicium secretaria.

Codex Canonum Rom. Ecclesiæ pag. 254.

XV. Non cassæ fuerunt Concilii preces, nam illico Ss. Imperatores, optime gnari suam & Imperii incolumitatem, ac felicitatem cum prospero Ecclesiarum statu, teste omnium sæculorum historia, esse conjunctissimam, votis Patrum assenserunt, rescribentes:

„Ut quæcunque de nobis ad Ecclesiam tantum pertinentia specialiter fuerint impetrata, non per Coronatos (*Clericos & monachos coronam capiti attonſam gestantes*) sed ab Advocatis, eorum arbitratu & iudicibus innotescant, & fortiantur effectum.

L. 38. Cod. Theodos. de Episcop. Eccles. & Clericis.

XVI. Martinum Magerum supra laudatum hic adversarium experimur ille in citata aliquoties dissertatione contendit Advocatiæ forensis originem instituto Monastico supparem esse, sed in hoc erravit

U UUU UUU

in nnn nnn n

U UUU UUU UUU

vit 1mo quod originem Religionum seu institutorum Religioforum ad tempora Imperium Constantini M. paulo post subsequuta revocet, quæ tamen longe antiquior est, & nascenti Ecclesiæ coæva. Nam Philo Judæus Historiographus, qui Romæ S. Petrum vidit, vitam & mores Monachorum & Sacrarum Virginum, quos in Ægypto S. Marcus Evangelista, S. Petri Apostoli discipulus, per professionem continentiae, paupertatis, jejuniorum, psalmodiæ &c. accurate describit. Quod de eo refert Eusebius *L. II. Histor. cap. 16.* Epiphanius *hæresi 29.* Hieron. *de viris illustribus in Philone.* Cassian. *L. II. cap. 5. de instit. cænob.* S. Athan. in vita B. Antonii scribit, ante Antonium non fuisse quidem anachoretas, ast monachos. S. Damasus Rom. P. refert in vita Dionysii Papæ, quod is ex Monacho ad S. Pontificatum fuerit assumptus. Sedit autem Dyonisius ex chronico Eusebii anno Domini 266. Vide Bellarm. *controv. Tom. I. controuv. general. IV. lib. 2. cap. 5. de Monachis.* 2do Prioribus sæculis Regulares & Clerici ex eleemosynis vivebant. Monachatus igitur sine Advocato forensi ante M. Const. extitit & quæ piis largitionibus oblata fuerunt, Clerici & Religiosi usque ad dictam Synodum Carthag. per se ipsos administrarunt, alias frustra ab Impp. primum petiissent, quod jam antea tenuerunt. Hæc de Advocatis Forensibus, nunc de Oeconomis.

C A P U T II.

DE ADVOCATIS OECONOMIS ECCLESIARUM.

Kasten-Vögt.

I. **G**emina œconomiae Ecclesiasticae species passim constituitur, quarum altera *interna seu domestica*, altera *externa* dici amat. Prior modum vivendi, quo Religiosi & Clerici olim in communitate degentes in victu, vestitu, cellulis, stragulis & aliis ejuscemodi habebantur, immediate ac proprie respicit; Hanc Ecclesiasticae communitates per se

se ipsæ semper curabant, licet æconomi sumptus ad ista necessarios ex redditibus Ecclesiæ vel monasterii, quibus colligendis ipsi intenti erant, suppeditarent. *Posterior* autem feuda, emphyteuses, annuos census & canones, Nomina, prædia & illis adscriptos Servos ancillasque aliaque jura & bona ad Ecclesias spectantia administrabat, & hæc æconomia dicebatur *Kasten-Vogtey*, de qua paucis differere hoc capite constituimus.

II. Primis temporibus, queis piorum liberalitas stabiles fundos aliaque fructifera Jura Ecclesiis & Asceteriis donare cæpit, Episcopi & Abbates ipsi tam in Oriente quam Occidente veluti Oeconomi rerum donatarum curam & inspectionem habuerunt, quos tamen Presbyteri & Diaconi, aut Conventuales sponte ab Episcopo vel Abbate assumpti, in hac rerum administratione adjuvabant. De more Ecclesiæ Orientalis hoc modo curandi æconomiam fidem nobis facit C. Gangrense in Paphlagonia anno 324. celebratum, *can. 7. & 8.* quorum postremo sic ordinavit:

„Si quis dederit, vel acceperit oblata præter Episcopum, vel eum, qui constitutus est ab eo, ad dispensandam misericordiam pauperibus; & qui dat, & qui accipit, anathema sit.

De occidentalis Ecclesiæ hac in re consuetudine meminit C. Agathense in Gallia anno 506. *in canone 6. vel 7tmo*:

„Casellas vel mancipiola Ecclesiæ Episcopi, sicut prisca canonum præcipit, authoritas, vel vasa ministerii, quasi commendata fidei Proposito, integro Ecclesiæ jure possideant.

De eadem re porro testantur *Lehmann Chron. Spir. L. 2. C. 36.*

Thomassin. de discip. Eccles. p. 3. l. 2. c. 1. /qq.

III. Quoniam vero crescente Cæsarum, Magnatum aliorumque divitum pia liberalitate donaria jura & bona locorum piorum creverunt, labor etiam & cura administrationis indies magis augebatur
ac

ac gravior difficiliorque evadebat, sic, ut Episcopi & Abbates sine sacrarum functionum, quæ ipsis ex suo munere incumbebant, dispendio inspectioni administrationique bonorum juriumque pares jam esse non possent, de assumendis œconomis, in quos potissimam partem hujus oneris, ac dein pene universum rejicerent, cogitare cœperunt, ac tandem opere ipso executi sunt. Constituerunt igitur sibi & rei œconomicæ procuratores, quos Episcopi sufficienti notitia imbuerunt, ac vigili oculo observarunt, num ex suo mandato omnia recte agerent, & nihil eorum, quæ ad utilitatem Ecclesiarum pertinebant, negligerent. Ex ordine tamen Presbyterorum & Diaconorum *suorum*, non inferiorum clericorum, minus laicalium personarum hos œconomos extrahebant, quod quidem initio voluntatis erat, postea vero necessitatis ex præcepto effectum fuit, quandoquidem Conc. Chalcedonense anno Christi 451. *can. 15.* juxta alios 16. ordinavit,

„ Ut omnis Ecclesia habens Episcopum habeat œconomum de Clero proprio, qui dispense res ecclesiasticas juxta sententiam proprii Episcopi.

IV. Quamvis œconomi officium jam initio Ecclesiæ, ubi bona immobilia necdum illa habebat, in usu fuisse, & Diaconis præ Sacerdotibus delatum in Ss. Scripturis inveniatur: nam *Act. 6.* Apostoli, ut orationi & verbi divini prædicationi minus impediti vacare possent, 7. Diaconos mensis & omni rei œconomicæ præfecisse leguntur. Quod exemplum S. Xystus Papa secutus Divo Laurentio itidem Diacono thesauros & opes temporales Ecclesiæ administrandas ac dispensandas commisit, quod omnes norunt, & Prudentius christianus poëta jam diu eleganter cecinit. S. quoque Basilius *epist. 412.* scribit, quod Glycerius a se fuerit in Diaconum ordinatus eo fine: *ut & presbytero inserviret, & ad curandam rem ecclesiasticam admoveretur.* Inde factum credimus, quod in monasteriis Ægypti ille monachus, quem Abbas & capitulum a fidelibus oblata accipere & dispensare jusserunt, *Dia-*
B 2 *conus,*

conus, aut *Diaconia* *præsidere* diceretur, etsi is nullo prorsus ordine insignitus fuisset, de quo Cassianus *Collat. 21. cap. 1.*

V. Hoc munus Oeconomicae Advocatiæ labentibus annis ad Archidiaconos pervenit, & non modica officii illorum pars erat, constat hoc ex severo Sulpitio, qui *dialogo 2do* de S. Martino commemorat, quod is Archidiacono suo pauperem seminudum ac frigore vix non enectum ex penu Ecclesiæ vestire præceperit. Uxorem Badegifili Episcopi Cenoman. quocum ante Episcopatum in legitimo matrimonio vixerat, post ejus mortem relicta ab illo bona ab Archidiacono exegisse narrat Gregor. Turon. *l. 8. c. 39.* omnium clarissime id docet Decretalis Epistola Gregorii Papæ III. ad Archidiaconum Salonitanum data, ubi inter alia ait:

„Quod si quid ex eis vel negligentia, vel cujusdam fraude deperiit, tu
„hoc reatu adstringeris, qui per Archidiaconatus ordinem custodiæ ejusdem
„Ecclesiæ arctius deputaris.

Cap. Ea quæ 3. §. de officio Archidiaconi.

VI. Omnis tamen cura rei œconomicae haudquaquam libero istorum Archi- & Diaconorum arbitrio, ut quod vellent, hac in parte agerent, commissa est, sed Episcopis, quemadmodum in spiritualibus, ita quoque in hisce temporalibus functionibus subjecti manserunt, ita ut advocatos œconomos ad rationes sibi reddendas vocare, sedulos ac fideles in officio confirmare, male aut oscitanter in administratione versatos remove, meliores illis sufficere Episcopis omnino fuerit relictum; id quod tam Capitularia Caroli M. & subsequentium ex Ejusdem Stirpe, tum Synodorum decreta aperte evincunt.

Capitular. L. 7. Capp. 188. 213.

Additiones capitular. 4. C. 2.

CC. Mog. can. 8. § 11. Francoford. can. 48.

Tolet. III. can. 18. Turon. III. can. 10. 11.

Romanum sub Nicol. II. can. 5.

VII. Dotes ad quas in Advocatis œconomis constituendis Episcopus attendere debet, Concilium Mediolanense *cap. 12.*, decretum Synodi Generalis Chalcedonensis præ oculis habens, sequentibus describit:

Eum vero œconomum, vel, ut alio canone cavetur, Vice-Dominum constituat Episcopus, non laicum, neque sibi Cognatione, affinitateve, aut favore conjunctum, sed Ecclesiasticum hominem, qui est de Clero suo & vero, si talem, qui idoneus sit, habere potest, Diaconatu initiatus sit, quique in eo administrationis genere & recte, & perite versari possit, cujus administrationis rationes in Codicem certum recto ordine relatas &c.

Vide etiam Leg. *lex omnes 42. SS. 4. § 5. C. de Ep. & Cler.*

VIII. In Ecclesia Orientali contra decretum C. Chalced. laudatum non nunquam ex Laicorum statu Advocati œconomi pro Ecclesiis designabantur, quorum rationes Magistratus profani ultra suos fines progressi expendebant: querelæ desuper motæ & exauditæ fuerunt, nam Imp. Jsaac Comnenus Ecclesiam Cpolititanam, quæ sub hoc onere ingemuit, pristinae libertati, & illam sibi ipsi restituit, volens, ut Patriarcha suæ Ecclesiæ redditus per œconomos, pro lubitu ex suo Clero deligendos colligeret, & amota omni laicali publicaue auctoritate liberrime suas res sibi administraret.

Baron Annales ad ann. 1057.

IX. Quibusdam Episcopis Hispanis idipsum Synodus Hispalensis II. vitio vertit, quod nimirum in rebus divinis, ut PP. Concilii loquuntur; id est, in rebus Deo in Ecclesia oblatis, laicos constituerint œconomos, præcepitque, ut unusquisque Præsul secundum Chalcedonensis Concilii decreta illos ex proprio Clero sibi & suæ Ecclesiæ designet: rationem hujus suæ constitutionis sequentibus produnt:

„Indecorum est enim, Laicum Vicarium (*in gerenda œconomia*) esse
„Episcopi, & Sæculares in Ecclesia judicare: in uno enim eodemque officio non debet dispar esse professio; quod etiam in lege divina perhibetur,
„dicen-

„dicente Moyse: non arabis in bove & asino *Deut. 22. id est, homines di-*
 „versæ professionis in officio uno non sociabis.

Deinde Patres comminatione concludunt:

„Si quis autem Episcopus posthac Ecclesiasticam rem per laicalem pro-
 „curationem administrandam elegerit . . . Concilio manebit obnoxius.

Isidorus ex Concil. Hispal. cap. 9.

Apud Gratianum causa 16. q. 7. can. 22.

X. Functiones Ecclesiasticæ Oeconomi ex tabulis CC. Toletano-
 rum IV. VI. & IX. Beatus Isidorus Hispalensis Episcopus sequenti-
 bus ad nos transmisit:

„Ad œconomum pertinet separatio (*destructio*) Basilicarum & constructio:
 „actiones Ecclesiæ vel in perferendo, vel in respondendo: tributum quoque
 „acceptio, & rationes eorum, quæ inferuntur: cura agrorum & cultura vi-
 „nearum, causæ possessionum & servitutum: Stipendia Clericorum, vidua-
 „rum & devotarum pauperum: dispensatio vestimenti & victus domesticorum
 „(i. e. tum temporis in eadem domo & sub uno tecto in communi viventium)
 „Clericorum, Servitium quoque & artificum. Quæ omnia cum jussu &
 „arbitrio sui Episcopi ab eo implentur. *Vide §. 1. hujus cap.*

XI. Quibus superadde feudorum, emphyteuseon, censuum ac
 mancipiorum curam, quam œconomus habebat. Porro contractibus
 & alienationibus ipse quoque auctoritatem præstare debebat, alias
 robore carituris. Denique ipsius erat, oblationes & donationes Ec-
 clesiis suis factas illarum nomine acceptare; quapropter & ipsi œco-
 nomi non minus ac forenses Advocati, qui Abbatum & Episcopo-
 rum nomine jurisdictionem contentiosam administrabant, titulo *Vice-*
dominorum condecorati in antiquis monumentis reperiuntur.

XII. Reges ac Magnates nihilominus interdum Ecclesiis &
 Asceteriis a se liberaliter fundatis homines laicales illorum proven-
 tum receptores, administratores & œconomos dare voluerunt: quod
 pluribus exhibet

••••• *Nicolau Camurat. fol. 120.*

Episco-

Episcopi tamen & Abbates exclusi haud quaquam fuerunt a bonorum istorum administratione, nam æconomi dicto modo constituti illis subesse, imperium & mandata ab illis accipere, ac rationes exhibere tenebantur, saltem in Occidente ob dicta superius §. 9. Postquam vero vita communis Clericorum sublata, & Ecclesiarum Canonicis aliisque clericis sua singulis portio, facta divisione assignata fuit, Episcopi & Capitula suam quique partem per se, assumptis etiam non raro laicis æconomiae gerendae peritis, aut etiam per Clericos de eadem Ecclesia procurabant, & hodiedum procurant. Idem in Abbatiis aliisque, rarius tamen evenit, communius Abbates & Præsides juncta opera unius conventualis, quem æconomum, procuratorem, Bursarium, faciendarium aliove nomine compellant, quique in omnibus ab iis dependeat, æconomiae suae, bona Regum, Principum & Episcoporum pace, praesse solent. Tantum de Advocatis æconomis Ecclesiasticis. Progredimur ad novum & excellentius Advocatorum genus, de quibus fit

C A P U T III.

DE ADVOCATIS PROTECTORIBUS ECCLESIAE UNIVERSALIBUS A CONSTANTINO M. USQUE AD CAROLUM M.

Schutz- und Schirm-Vögten.

I. Incolumitati Ecclesiarum earumque bonis, juribus ac rebus per Advocatos forenses, jurisdictionales, & æconomos haud satis prospectum erat, quia illae non litibus modo in judiciis, nec non mala terrarum suarum cultura & clanculariis invidorum hominum fraudationibus impetebantur, verum etiam & longe periculosius aperta violentia, publicisque potentiorum invasionibus ipsae se suasque possessiones saepe saepius infestari sentiebant; unde novis Advocatis, qui
non

non legibus modo & accuratis calculorum subductionibus pro se pugnarent, sed gladio alioque armorum apparatu instructo milite in subsidium venirent, se suaque protegerent, vim vi strenue repellentes, opus erat. Id genus *Advocati Armati & Protectorii Schutz- und Schirm-Vögt*, ab aliis *Defensores* appellati fuerunt & hodiedum ita appellantur: quamvis *defensoris* nomen promiscue omnibus Ecclesiarum Advocatis datum inveniat; nam forenses ac jurisdictionales Ecclesiam & monasteria in iudicio; Oeconomi vera extra iudicia contra morosos debitores & defraudatores defendunt: per quandam tamen excellentiam & singularem prærogativam, nec non defensionis efficaciam Armati Advocati præ cæteris hoc nomine cohonestantur.

II. Hosce Advocatos sagatos armisque in subsidium & defensionem Ecclesiarum venientes cum Authore anonymo *Demonstrationis Furium Status Ecclesiastici circa temporalia ex principiis Furis naturæ potissimum deductæ*, parte hujus præclari operis priore dividimus in Universales, Majestaticos, & Particulares. *Universales* suam Advocatiam ad totam Christianitatem, Ejusque ex divina institutione Spirituale Caput Romanum Pontificem, Sedemque Apostolicam extendunt. *Majestatici* illam intra territoria, quibus cum potestate præsunt, absolvunt. *Particulares* tantum certis ac determinatis Ecclesiis, monasteriis locisque piis tam intra quam extra sua territoria sitis, defendendo ac protegendo se impendunt. De Advocatis Universalibus, qui insimul respectu suorum territoriorum erant Majestatici, hoc & sequenti capite acturi sumus.

III. Advocatia Universalis proinde a Majestatica sequentibus differt: imo quod hæc intra territorium temporale Advocati Majestatici defensione sua sese contineat, nec *ratione sui* ad ecclesias extra illud positas protectionem extendat. Illa vero latius se expandat, & longius, quam Advocati provinciæ exporrigantur, contra infideles,
Tur-

Turcas, Mauros aliosque Christiani nominis hostes provehatur, & veram Christi Ecclesiam Illiusque Antistitem, ubi accessus datur, protegat atque defendat. 2do *Majestatica* cujusvis Principis ac Status, qui jure territorii gaudet, officio naturaliter connectitur, cujus potissima pars est, omnes cives, quidni & ecclesias earumque Rectores, cum plerumque inermes illæ sint, ac se ipsas defendere satis nequeant, tueri, ipsos eorumque jura facta & integra custodire. *Universalis* econtra Imperiali Cæsareæque Majestati propria est, quod hæc singulariter & præcipue ad Barbararum Gentium irruptiones & violentas aggressiones retundendas, ne Religionem & Christi Ecclesiam devastent, pessumdent, aut in provinciis invasis excindant, instituta noscitur, quam protectionem etiam Sacratissimi tam Orientis quam Occidentis probe Catholici Impp., maxime postquam a Summis Pontificibus humiliter implorati fuerunt, quavis ætate egregie & fortiter exhibuerunt, quod pluribus hoc & sequenti capite sumus exemplis ex historia depromptis explanaturi.

IV. Exinde patet, Utramque Advocatiam, Universalem & Majestaticam non tam jus, quam obligationem, Dignitati Imperatoriæ, Regiæ & Principali cohærentem esse, quam vi suscepti Muneris Deo & Ecclesiæ Imp. Reges & Principes præstare tenentur. Vide præter alios D. Alexandrum Hammer Jctum Bambergensem in dissertatione

De jure Principis Catholici circa Sacra. cap. 2. §. 1.

V. Hanc obligationem Imperantibus ratio publici, quod ipsis demandatum est officii, naturalis æquitas, & jus divinum imponit. *Ratio mandati officii*, quæ jubet non totius modo status, verum & singulorum civium salutis ac felicitati temporali pro viribus prospicere: Cives autem sunt personæ Ecclesiasticæ singulæ, & quæ eisdem conflantur, sacræ communitates, ac omnis Clericorum ordo, quorum non minus ac veræ Religionis ejusdemque Sacrorum integritas plu-

plurimum status felicitati, teste experientia notissima, conducit. *Æquitas naturalis*, quæ suadet, ut communis Reipublicæ Præses ac Pater nemini desit, & ut vinculo, quo cives inter se arcte colligantur, nimirum Religioni, cultui divino & qui illum civibus docendo, Sacramenta ministrando aliisque modis secundum Dei suæque Ecclesiæ mandata peragunt, conservando studiose vacet. *Jus divinum*, Idem enim Numen per quod Reges regnant, Principes imperant, mandat, ut justa cuilibet, potissimum, iis qui circa Sacra ex officio & divina institutione occupantur, decernant. *Prov. 8. v. 15.* Singuli inter Christianos Dominantes in publicis, quæ edunt, mandatis, fatentur, se *Dei gratia & clementia* rerum potitos, debent igitur & ipsi præ aliis reddere quæ Dei sunt, quod faciunt, fidem, templa, ecclesias earundemque possessiones, jura, privilegia tuendo, ac vindicando.

VI. *Ais*, Deus ipse Ecclesiæ suæ curam ac protectionem in se suscepit. Novimus hoc ex Sacris Evangeliiis, ipsum enim Deum ecclesiam suam non in diffuente arena, sed super immobili petra ædificasse, nec portas inferi, puta omnium Gentilium, Mahometanorum, Hæreticorum & Atheistarum rabies, impetus, assultus, machinationes occultas & clancularia studia nunquam prævalitura, sed Deum illi usque ad consummationem sæculi præpotenti sua protectione affuturum *Matth. 16. & 18.* Verum nihil ista prohibent, quo minus Ecclesia Christi Advocatos & defensores suū inter homines circumspiciat, ac Cæsarum, Regum aliorumque Dynastarum auxilium opemque imploret, nisi Deum quis fanaticorum hominum more tentare, & soli Ipsi, neglectis cunctis humanis remediis omnem curam relinquere velit. Deus omnia in mundo hoc visibili juxta altissimæ providentiæ leges suaviter & fortiter moderatur, Regna excitat, & evellit, hunc deprimat, istum extollit: ast in singulis istis aliisque eventibus hominibus veluti instrumentis utitur, & ad finem sibi præstitutum dirigit ac promovet. In protegenda Synagoga & populo Judaico adhibuit Gedeonem,

nem, Samsonem, Davidem aliosque Duces & Reges, licet Deus Judaicam rempublicam ipse regeret & custodiret, igitur nihil quoque ignominiae in Eundem redundabit, si Ecclesia Virorum potentium auxilia imploret, nam vel ideo Deus illos Viros robore ac viribus instruxit, ut Ecclesiae suae forent subsidio, & ut illorum potentia ad promissiones suas implendas uti posset.

VII. Hos inter altissime supereminent Sacri Romani Imperii Praesides Augustissimi Imperatores, Hi enim sunt universales Ecclesiae ac totius Christianitatis *Advocati Protectores & Defensores Nati*, nam hoc ipso, quod Imperii Solium conscendant, & Munus Caesareum in se suscipiant, simul Ecclesiae & omnis Christiani populi Tutores, Defensores atque Advocati esse incipiunt: alterum ab altero separari nequit, tam arcto inter se vinculo illa conjunguntur. Hoc tam honorifico Nomine, quovis tempore Romanorum Reges ac Imperatores, ex quo Christi fidem professi sunt, ab Ecclesia ejusque supremis Antistitibus Romanis Pontificibus consalutati, ac in angustiis pro ferenda ope humiliter & instanter vocati fuerunt; In eam rem facit Epistola Septima S. Aurelii Augustini, quam Leoni Orientis Imperatori olim inscripsit, quae inter alia sic habet:

„Debes Imperator incunctanter advertere, Regiam potestatem Tibi non
„solum ad mundi Regimen, sed maxime ad Ecclesiae praesidium esse collatam.

VIII. Quoniam vero nonnulli Imperatores Constantinum M. subsecuti sese Catholicos simulabant, intus vero tunc in oriente grassantes errores & haereses fovebant, in Ecclesia mos invehitus fuit, ut novus Imperator orthodoxae fidei professionem sub jurisjurandi formula scripto contestaretur, Romamque ad Summum Ecclesiae Pontificem hoc scriptum mitteret, quo praestito Illum pro Advocato habuit Ecclesia, & profunde venerata est. Docet hoc nos Germanus Patriarcha Cyprianus, qui Leonem Isauricum, dum is in haeresin Icono-

clastarum fœde prolapsus ex Advocato & Defensore Ecclesiæ factus esset illius persecutor, paterne monuit, memor esset juramenti, quod Ecclesiæ, Deo in fidejussorem dato, promiserat, se nihil Apostolicarum & traditarum legum circa eam Ecclesiam penitus innovaturum.

Theodorus Lector L. 1. & Evagrius l. 3. c. 22.

Quam strenue hanc Universalis Ecclesiæ ac Sedis Romanæ Romanorumque Pontificum tam in Oriente quam Occidente tutelam Imperatores probe Catholici pro Dignitatis ac Muneris sui ratione gesserint, nunc ex ordine temporum paucis referemus, a M. Constantino inchoantes.

IX. Firmissimum Ecclesiæ fulcrum M. CONSTANTINUM fuisse & Ecclesiam secundum Deum omnem fere suæ defensionis fiduciam in eo posuisse, præter omnes alios scriptores, fidem nobis facit in re historica versatissimus Cardin. Baronius: Nam dum Donatistæ in Africa Ecclesiæ Christi pacem usque adeo turbarent, ut Cæcilianum Carthagine totius Africæ Metropoli Episcopum Sede sua expellere ausi sint, patrocinium afflictæ Ecclesiæ Constantinus precibus evocatus illico suscepit, & Amolino suo in his terris Proconsuli mandavit, ut turbatores compesceret; cumque ille ob turbatorum procaciam haud multum proficeret, Melchiadi Papæ causam omnem commisit, qui seditiosos pro suo more homines per sententiam condemnavit, quam postea Imperator admotus Hæreticorum sedandos confirmavit, quo nihil Ecclesiasticæ potestatis sibi, veluti protestantes somniant, attribuit, sed Ecclesiæ per sententiæ ratihabitationem & executionem suffragatus est.

Baron. in Annalibus ad annum Christi CCCXIII.

X. Non minorem ardorem fidei orthodoxæ exercuit contra sacrilegos & internecinos Filii Naturalis Dei hostes Arianos, Quartadecimanos, contra schisma Meletianum ac factionem Colluthianam; dum

dum B. Sylvestri Papæ precibus assensit, ut Nicææ in Bythinia generale concilium adversus tam multiplices errores, Arianorum præprimis impietatem cogeretur: Nec assensit modo invictissimus Ecclesiæ Advocatus, verum etiam coactum protexit, aluit, sumptus omnes liberalissime subministrans, quin & congregatos in Synodo Patres ad causam Dei contra fidei Catholicæ hostes animose fortiterque gerendam cohortari, Actionibus interesse & post Episcopos federe, denique & canones ac decreta Conciliaria benevole amplexus, executioni dare jussit, eorumque observantiam constanter urfit.

Baron. ad ann. CCCXXV.

XI. Advocati Ecclesiastici partes malus optimi parentis filius Imperator Constantius deseruit, dum veritates Christianæ fidei, divinitatem præprimis D. N. J. C. fortiter impugnaret, Arii vero blasphemias omni, qua posset, ratione defenderet, pessimæ causæ patronus atque Advocatus; quem postea impietate & crudelitate in Ecclesiam vicit Julianus cognomento Apostata, ex Christiano paganus & idololatra: Sed JOVIANUS summam rei in Imperio consecutus Advocati Ecclesiastici officium impigre fortiterque obire cæpit, nec quoad vixit, quicquam remisit: pulsos enim ex suis sedibus Episcopos & per summam injuriam ab Arianis pessime habitos ex exiliis ad pristinas stationes revocavit, & inter eos maximum Athanasium, quem Arianorum furor toto fere orbe circumegerat, Ecclesiæ Alexandrinæ restituit, Hæreticorum audaciam repressit & Nicænam formulam stabilivit, plura factururus, nisi mors præmatura illum Ecclesiæ eripuisset.

XII. VALENTINIANUS SENIOR Constantini & Joviani exempla sibi imitanda proposuit, dum enim ejus Frater Valens in Oriente Ecclesiam Catholicam diris modis persequeretur, ipse in Occidente ejusdem patrocinium magno robore exercuit, & eadem constantia, qua sub Juliani persecutione militarem exauctorationem, & exi-

lium pro fide catholica ipse tulerat, illam mascule defensavit: Siquidem anno Christi Basilicam Schismaticorum Romæ primariam Damaso Papæ, contra quem insurrexerant, tradidit, rebelles Urbe pelli iussit, dato desuper rescripto ad Prætextatum Urbis præfectum: Chronopium quendam Episcopum, quod a Synodo contra Ss. Canonum decreta ad Imperatorium tribunal appellasset, per rescriptum ad ponderosam multam pecuniariam in pauperes distribuendam condemnavit: Jura Ecclesiastica ex æquo tutatus optime est: Magno fidei bono Romanas scholas saluberrimis legibus instituit, ad quas Augustinus ex Africa advolavit; Viduas & pupillos a censu plebis exemit: Donatistas ausos rebaptizare, Ecclesiamque turbare compescuit: Mediolanenses Ipsi Ambrosium debent: S. Martino Episcopo quæque indulgit, priusquam pro iis rogaretur.

Annales Baron ad ann. 375.

XIII. Nec Defensoris & Advocati Ecclesiastici universalis officio defuit GRATIANUS Imperator. Canones Concilii Sardicensis, qui in schismate conditi fuerant, decernebant in gratiam Imperatorum, ut Episcopis ab inferiore potestate Ecclesiastica depositis liberum esset, Romanum Pontificem vel Imperatorem pro causæ in Concilio Provinciali contra se actæ revisione adire. Plurimi Episcopi, illi præcipue, qui ob gravem hæresis suspicionem suas Cathedras amiserant, ad Aulam Imperialem se converterunt, ubi facilius se triumphaturos sperabant. Hæc res Regimen Ecclesiæ (uti cogitare pronum est) multum afflixit, & gubernationis rectæ cursum impedivit. Synodus Romana anno 378. ex omnibus Episcopis Italiæ congregata Gratianum desuper imploravit, cujus Authoritas Imperialis 30. annis post C. Sardicense decrevit, ut Papa Damasus apud Romam iudicet accusationes cum Concilio 5. aut 7. Episcoporum, & ut accusati compellantur a Præfectis prætorio, Proconsulibus aut Vicariis eas Ecclesias dimittere, a qui-

a quibus dejecti fuerint, aut Romano se Pontifici sistere ad subeundum judicium: si vero accusati Episcopi consistant in longinquiore provinciis, omnis ejus causæ cognitio pertinebit ad Provinciæ illius Metropolitanum: Sed si accusatus sit ipse Metropolitanus, tum is necessario Romam venire debet judicandus ibidem &c. Statuit autem Imper. ut quidquid a R. P., five a judicibus ab eo datis, five a Metropolitano vel judicio 15. Episcoporum fuerit statutum, prorsus obtineat.

Sirmondus apud Petr. de Marca Concord. L. VII. cap. XI. ubi Imperatoris decretum legere est.

XIV. MAGNUS THEODOSIUS apud Urbem Theſſalonicam anno 380. recens baptizatus, Advocatorii officii erga Ecclesiam ab Acholio modeste, ut par erat, admonitus fidei suæ initia seditione gravissimi Schismatis, quod in Cpolitana Ecclesia impietas excitaverat, consecravit, quo suo facto, quam sibi protectio Ecclesiæ cordi esset, illustre specimen exhibuit.

Theodoretus Histor. Eccles. L. V. cap. VIII.

Quorum longe alia plurima in gloriosissimi sui Regiminis decursu orbi & Ecclesiæ dedit: Clericorum enim osiores ac persecutores, qui illorum oppressione Religionem subruere cogitabant, pro autoritate compescuit, universos Clericos, quos ad sua judicia tractos sub juris specie misere vexabant, a judicium Sæcularium foro liberos, ac eorundem infestationibus securos, & nullius attentationis molestias ab eis amplius debere sustinere decrevit, severe insuper prohibens, ne a Sententiis Ecclesiasticorum tribunalium ad profanas potestates provocetur, neve illarum executio eis demandetur.

*Cod. Theodos. De Episcop. & Clericis.
De Episcopali Audientia.*

XV. Quemadmodum THEODOSIUS Ecclesiæ bono vixerat, ita Illius Advocatiæ & defendendæ Ecclesiæ studio immortalus est, nam diem suum jamjam clausurus Arcadio & Honorio charissimis filiis suis, quos Religioni & Imperio sollicitus educaverat, ultimum mandatum dedit, ut pietatem illam, erga Orthodoxam Christi Ecclesiam & fidem, cui innutriti, & quam a Se edocti essent, intemerate & constanter fervarent. Nec vacuum fuit pientissimi parentis præceptum, nam testante Nicephoro.

„Filiis parenti fidem exhibentes, quæcunque Decessores eorum pii Imperatores pro Ecclesia (*ejusque defensione*) statuerant, & ipsi confirmarunt, eaque firmiter servarunt, aliaque insuper Deo grata addiderunt.

Lib. XIII. Histor. cap. I.

XVI. Siquidem HONORIUS in Occidente Gentiles Christianis petulanter insultantes refrænavit, falforum deorum simulacra e templis ejecit, comminuit, & frustra mari & fluminibus tradidit, delubra veri Numinis honoribus dedicavit: Judæos quoque paganis nihilo meliores, & Ecclesiæ plurimum molestos pro merito exagitavit, & in ordinem huic hominum fæci debitum forti manu redegit, denique immunitates Ecclesiarum & Ministrorum integras perstare voluit. Nec Segnior in Patronatu Ecclesiæ fuit Honorii frater ARCADIVS in Orientalibus tractibus, quandoquidem & ille Apollinaristas HH. magno Ecclesiæ & fidei emolumento Cpoli expulit, sacris omnibus interdictis: Paganorum furorem, a quo Catholici extrema quæque patiebantur, potenter suppressit, rogatu S. Porphyrii Gazæ Episcopi, & interveniente Eudoxia Augusta, eorum fana per militarem manum confregit, & in nihilum redegit. Verbo: Nobilissimum & Augustissimum par hoc Fratrum nihil, quod Advocati universalis Ecclesiastici ratio istis temporibus exigere videbatur, in se desiderari passi fuerunt.

Baron. ad annos 387. 389. & 401.

XVII. Anno a Virginis partu 431. Catholici Episcopi & greges illis subjecti Nestorianorum HH. tyrannidem Ephesi plagis, probris, calumniis, infidiis & aliis sexcentis modis gravissime experiebantur. Tantorum malorum remedium apud Supremum Ecclesiæ Tutorem, qui tunc erat THEODOSIUS Junior, Orientis Imperator, gravi oratione & submissis precibus quæsierunt, & illud mox etiam impetrarunt; Acta enim Synodi Oecumenicæ Ephesinæ, quæ Nestorio veluti hæretico anathema dixerat, sua fecit, Nestorium in exilium relegavit, pestilentes illius libros in ignem comburendos conjecit, sectatores illius honoribus privavit, divinitatem JESU Christo, & divinæ maternitatis prærogativam B. V. Mariæ vindicavit, Ecclesiam erexit & Episcopis pacem & amissa jura restituit, quapropter Cælestinus Papa profundas Imperatori gratias persolvit.

Baron. ad ann. 431. 436.

Quo eodem teste Salutationi Angelicæ verba *Mater Dei* post vocabula *Sancta MARIA* contra Nestorii blasphemias inserta fuerunt.

XVIII. In Occidentali Imperio VALENTINIANUS III. Imp. Leonis Papæ rogatu hortatuque contra conspurcatissimos Manichæos Ecclesiæ necessitatibus promptissimus subvenit, & illorum Hæreticorum ferociam per nova edicta pœnalia aliasque coërcitiones fregit, ac pacatius se habere fecit ex *Bar. ad ann. 445.* Eidem Ecclesiæ privilegium Fori per tyrannos infestatum ac pessumdatum solemni diplomate dato Aquilejæ octavo Kalendas Octobres, quod in *C. Theod. de Ep. & Cler.* refertur, confirmavit & restituit. Ejus Zelus pro vera Religione & autoritate Summi Pontificis etiam in Orientem penetravit; ad Theodosium enim ibidem imperantem inter alia scripsit:

A. Rom. Episcopo & ab aliis cum eo ex diversis provinciis congregatis rogatus sum scribere Vestræ Mansuetudini de fide, quæ cum sit conservatrix animarum, dicitur perturbata, quam Nos a Nostri Majoribus traditam de-

bemus cum omni competenti devotione defendere, & dignitatem propriæ Venerationis B. Apostolo P E T R O intemeratam & in nostris temporibus conservare, quatenus BB. Romanæ Ecclesiæ Episcopus, cui principatum sacerdotii super omnes antiquitas contulit, locum habeat, ac facultatem de fide sacerdotibus judicare.

Hæc epistola prostat Tomo 2. CC. ante Synodum Chalcedonensem.

XIX. MARCIANUS, qui in Orientis Imperio Theodosio, cujus sororem Pulcheriam Augustam sub voto servandi perpetuam castitatem matrimonialiter sibi copulavit, ob fidei defendendæ studium nunquam intercisum a PP. C. Chalcedonensis Novus Constantinus, Ejusque Augusta Conjux Pulcheria Nova Helena, faustis acclamationibus consalutati sunt. Per egregiam epistolam S. Leonem Papam *possidere in divinæ fidei Episcopatu Principatum* agnovit, rogavitque, ut ad extirpandum omnem in fide errorem, pacemque Ecclesiæ per hæreticos tumultus turbatam restituendam Concilium cogeret, quod anno sequenti, scilicet 451. Chalcedone convocatum est, cujus sanctiones, ut firmitus tenerentur, solemni edicto vetuit, ne quis publice deinceps de fide disputaret, in quo inter alia dicit:

Nam vere impius atque sacrilegus est, qui post tot sacerdotum sententiam opinioni suæ aliquid tractandum relinquit: extremæ quippe dementiæ est, in medio & perspicuo die commentitium lumen accendere: qui enim post veritatem repertam aliquid ulterius discutit, mendacium quærit Nam injuriam facit judicio Religiosissimæ Synodi, si quis semel judicata ac recte disposita revolvere & publice disputare contendit &c.

Baron. ad ann. 452. n. 3.

XX. Et quamvis Christianissimus Princeps cum Augusta conjuge inter Patres Synodales consideret; nihil tamen sese immiscuit: interpellatus sæpius a Reis, quorum doctrinæ disquisitione sacra examinabantur, nunquam interloqui voluit, sed omnem causæ discussionem ac decisionem Concilio plenissime reliquit, bene gnarus, Laicalis
Advo-

Advocati esse Ecclesiarum jura tueri, non usurpare, Concilia protegere, non turbare, fidem conservare, neutiquam regere. Edixit & alterum edictum pro Catholicis Alexandriae contra Apollinaristas & Eutychianos HH. Clerum in pristinam libertatem, quam laudatus Valentinianus ultimis vitae annis in vitia prolapsus afflixerat, vindicavit: Donationes ecclesiis factas habuit ratas, statutis contrariis omnibus abrogatis.

XXI. Post fata Marciani Imperatoris in tuenda Ecclesia maximi tunc Imperii Eoi Fasces LEO I. cognomento Magnus accepit: hanc dignitatem LEO I. Rom. Pontifex, eodem cognomine Magnus appellatus, Leoni novo Cæsari gratulatus protectionem Ecclesiae contra Hæreticos, quibus tunc universus Oriens scatebat, impense commendavit. Litteræ commendatitiæ, aut magis imploratoriæ novum Ecclesiae Advocatum ad exercendum illico Protectoris ac Defensoris munus excitabant: mox enim ad omnes Orientales Episcopos, qui magnam partem se Catholicos exterius simulantes, intus vero omnigenas hæreses tunc grassantes animo fovebant, circulares epistolas dedit, quibus iussit, ut cuncti propria manu scriberent, quam quisque fidem teneret, ut eo pacto innotesceret, verene Catholici essent, an a Catholicorum fide alieni. Aliquando ab Episcopis aliena sentientibus deceptus (quod hominis est) contra Synodum celebratissimam Chalcedonensem a Leone Papa novum Concilium flagitavit, sed ab eodem deceptionem edoctus destitit a petitione, & in progugnanda Synodo Chalcedonensi totus fuit.

XXII. Dum Zeno & post eum Anastasius Orienti imperantes non modo Advocati Ecclesiastici obligationes penitus negligenter, verum etiam palam Ecclesiae bellum indicerent, hæreticos fovendo, ac demum illorum errores amplectendo; Romanum Imperium in Occidente ab Augusto cœptum in Augustulo anno post Christum natum 475. intercidit.

XXIII. Ruinas Ecclesiæ in Oriente per Zenonem & Anastasium illatas Imperator JUSTINUS, Hormistæ Rom. Pontificis precibus & monitis excitatus quam celerrime instaurare festinavit. Primo enim statim edicto Catholicos omnes, qui sub Anastasio exulaverant, revocavit: tum quotquot Chalcedonense Concilium amplecti & prædicare detrectabant, Cathredis suis ejecit anno 519: quæstiones sibi ab Episcopis hæreticis oblatas ad Hormisdam decidendas transmisit anno 520: Joannem Papam I. Hierosolymam anno 525. venientem in terram prostratus fuit veneratus, & illius manu coronari voluit: templa refecit, ornavit, locupletavit: Hæreticos a publicis officiis & militariis honoribus exclusit: Ipso procurante per Legatos Apostolicos Orientalis Ecclesiæ cum Occidentali adunatio in ipsa Paschatis solemnitate omnium bonorum plausu feliciter peracta est: nihil itaque, quod ab Optimo Ecclesiæ Advocato jure desideres, ab eo prætermisum fuit.

XXIV. JUSTINIANUS quoque JUSTINI ex Sorore nepos ad Imperii culmen evectus litteras Felicis Papæ, quibus ei Coronam est gratulatus, & Advocatiæ cum ea susceptæ memoriam ingessit, gratiose excepit, & illius munia sine mora implere cæpit, quamvis ultimis vitæ suæ annis in alienas partes tractus illis defuerit. Omnia, quæ ante Imperii gubernationem possederat, Ecclesiæ donavit: publico edicto omnibus exploratum fecit, suam fidem esse vere Catholicam, illamque ab omnibus subditis assumendam suavit: in novis templis exstruendis, veteribus instaurandis, hæresibus extirpandis totus erat. Fatentur ea omnia Protestantes, ast insuper Imperatoris & universalis Advocati jus in Sacra & personas Ecclesiasticas ex Justiniani factis haud difficulter probari contendunt: Multa enim de rebus & personis Ecclesiasticis illum sanxisse, ex Ejusdem Codice manifestum esse ajunt, idque vel jure Imperatoriæ Majestatis, vel Advocati universalis Ecclesiæ.

XXV. Sed meminisse eos oportet, Justiniani tempore totum Orientem plurimis hæresibus, videlicet Arii, Nestorii, Eutychetis, hisque in multiplices ramos divisis, aliisque oppletum fuisse, non paucos insuper Episcopos his scabiebus infectos Canones CC, decreta Summorum PP & Ecclesiasticas Sanctiones quascunque, more omnium hæreticorum temerario pede proculcasse; fortiolem proinde authoritatem, quam vel inviti metu pænæ revereri debebant, interponere necessum fuit; unde plerique existimant, Justinianum Epiphani & Mennæ Episcoporum Cpolitanoꝝ suggestionem occurrentes de hac materia in Codice Leges eo fine edidisse, ut & majorem authoritatem & promptiorem executionem illis conciliaret. Ac revera rem ita se habere satis manifestum redditur ex eo, quod Ecclesia Universalis Codicem Justiniani & congestas in illo leges admiserit, probaveritque, quod sane non fecisset, si Imperator Laicus prædictas Constitutiones de Fide, Ecclesiis & personis Clericalibus sua unius authoritate condidisset ac promulgasset: Sane dum Justinianus ab Ecclesia minime rogatus suo solius arbitrio Edictum contra tria illa famosa capitula Synodi Chalcedonensis de erroribus Theodori Mopsvesteni, Ibæ & Theodoreti, sub specioso prætextu, quod hoc modo Acephali omnes hujus Concilii decreta prompte essent suscepturi, impulsu Theodori Archiepiscopi Cæsareæ in Cappadocia publicari jussisset, exemplo S. Vigilius Papam primo absentem per litteras, tum præsentem in faciem sibi resistentem Adversarium expertus fuit. Inane igitur ex Codice Justiniano pro jure condendi Leges Ecclesiasticas, quod Ecclesiæ universalis Advocato recentiores attribuunt, argumentum derivatur.

XXVI. JUSTINUS II, qui Justiniano Avunculo suo in Imperio successit, Ecclesiæ Patrocinium mira pietatis ac animi propensione suscepit; Hæc Eundem impulit, ut damna, quæ Justinianus ultimis vitæ annis in hæreses lapsus Ecclesiæ & fidei Orthodoxæ intulerat,

refarciret, atque in pace, quoad vixit, contra variorum machinamenta, illam perdurare curaret: quod Ecclesiæ protegendæ studium suo in Imperio Successori Tiberio, quem quadriennio ante mortem videlicet anno 578. in Socium assumpserat, enixe commendatum voluit, cum enim Regiam illi Purpuram injiceret, dixit ad eum:

Honora Deum & Ecclesiam Ejus, olim Heram, ac Dominam, nunc vero Matrem tuam:

Nicephorus L. 17. H. Eccles. C. 40.

A qua admonitione TIBERIUS quoque per omnem vitam ne ad latum crinem deflexit, firmus ac constans semper Ecclesiæ Tutor, & veræ fidei propugnator egregius: S. Gregorium postea Magnum Papam, qui apud eum Pelagii R. P. Legatum Apocrisiarium egerat, magnis semper honoribus affecit, cujus suasu etiam Eutychii Cpolitani Episcopi librum, quo futuram carnis resurrectionem impugnavit, in ignem conjici & comburi mandavit.

Baron. ad annum 586.

XXVII. PHOCAS Imp. quamvis in Mauritium antecessorem & ejus liberos aliosque crudelis, ac impuris libidinibus deditus fuerit, propitium tamen Ecclesiæ Advocatum egit, nam optimorum in Oriente Imperatorum exempla sequutus Catholicæ fidei professionem pro more Romam misit, insuper pollicitus, Ecclesiam quietam & omnibus dissidiis immunem se præstiturum, & totum late per Orientem tuiturum; datæ promissionis fidem quoque liberavit: ab eo Bonifacius Papa IV. Pantheon, templum illud Romæ nominatissimum impetravit, B. M. Virgini & Ss. Martyribus postea dicatum. Singularem laudem meretur ab edicto, quod anno 606. edidit, quo vetuit, ne Cpolitani Antistes sibi nomen Oecumenici sive universalis Episcopi assumeret, illam appellationem soli Ecclesiæ Romanæ debitam contestatus.

XXVIII.

XXVIII. Impetum hic faciunt Protestantes Scriptores in Sedem Apostolicam, uno fere ore clamantes & dicentes, Romanum Pontificem Universalis & Oecumenici Episcopi titulum uni Phocæ crudeli tyranno in acceptis referre debere. Sed commune argumentationis vitium id esse ipsis sæpe advertimus & notavimus, quo a termino restricto ad terminum simpliciter ac sine restrictione acceptum arguunt. In C. Gen. Lateranensi Innocentius III. mandat, ut singuli fideles, qui ad annos discretionis pervenerunt, quovis anno saltem semel sua peccata proprio sacerdoti confiteantur, sicque aliud non egit, quam ut tempus annum desidiis præscriberet, ut habet *cap. omnis utriusque* 12. §. *de pœnit. & remiss.* Id quod Polemici nostri ad oculum ex CC. & PP. antiquioribus evincunt. Et nihilominus non erubescunt inde concludere, quod Innocentius III. confessionem auricularem primus adinvenerit, fidelibusque injunxerit. Titulus Oecumenici præterquam quod Primatui Ecclesiæ, non minus ac Advocati Imperatoriæ Majestati adhæreat, jam Romanis Pontificibus longe ante Phocam a Valentiniano III., Marciano, Justiniano I. & aliis, imo & a C. Chalced. Leoni Papæ datus est. S. Gregorius M. hunc titulum quidem respuit, at non absolute, nam alias dictis contrarium egisset, sed pro illis, quæ tunc erant, temporum circumstantiis, ubi Joannes Cpolititanus patriarcha hoc nomen solus sibi usurpare audebat.

XXIX. Heraclius & Constans Vacuum Advocati nomen gesserunt, imo defensionis loco persecutiones nec paucas, nec leves contra Ecclesiam suscitaverunt, sed melior successit CONSTANTINUS IV. cognomento Pogonatus vel Barbatus, qui numeros omnes boni Imperatoris & Ecclesiæ Defensoris explevit: nam pacificationi Ecclesiæ, & hæresum, Monothelitarum præcipue extirpationi totum se impendit: Concilia Romæ sub Agathone Papa & Cpoli in Trullo i. e. fornicato Palatii Cæsarei loco celebrata protexit. Quidquid opis Agatho, Leo II. & Bened. III. in Ecclesiæ angustiis petierunt, alacer ac lætus sine dila-

dilatione afferebat: concessit insuper, quod Gothorum Reges rerum in Italia tunc potiti usurpare solebant, ut summus Pontifex non expectato Imperatoris assensu consecrari possit: denique, ut alia taceamus, Benedicto Papæ Liberos suos in filios dedit, eo fine, ut hunc velut Parentem amarent, eique plus honoris ac obedientiæ præstarent.

Baron. ad an. 684. n. 7.

XXX. Post Justinianum II. Imperio amisso restitutum, qui Constantinum Papam Bizantii honorifice & cum osculo pedum anno 710. excepit, in Oriente omnia tumultibus peragebantur, nam Imperatores aut imperio, aut vita, vel utraque simul exuebantur, uti Philippicus Bardanes, Anastasius II, Theodosius IV. & alii. Aut Iconoclastarum impietatem omni, quo poterant, robore publice propugnabant, uti Leo III. Isauricus, ejus filius Constantinus V. alias Copronymus, Leo IV, Constantinus VI, Nicephorus, Leo V, Michaël Balbus, Theophilus. Unde Christi Ecclesiam non modo non protegebant, sed modis omnibus divexabant. Roma interea temporis a Barbaris Africanis, ab Aistulpho Longobardorum Rege innumeras miserias & calamitates perpeffa Cpolitanos Imperatores, Veluti suos Advocatos ac Defensores in subsidium sæpe sæpius supplex vocabat, ast amisso subinde Exarchatu Ravennatenfi frustra in luporum faucibus jamjam hærens Christi ovicula pastorem inclamavit: quandoquidem Legati, quos Stephanus Papa anno 753. ad Copronymum opem petituros miserat, ægre vitam retulerunt.

XXXI. Quapropter laudatus Papa Stephanus a suis Advocatis omnino desertus se ad P I P I N U M Francorum Regem convertit, illumque ipse in Galliis adiit, & una cum duobus filiis Carolo & Carolomanno Parisiis in Reges coronavit, cui Pipinus interposita Jurisjurandi fide urbis Romanæ & Ecclesiæ defensionem largissime appromisit, sicque Ecclesia Advocatum & Defensorem, quem in Oriente
anti-

antiquum amisit, singulari Numinis providentia rem gubernante, in Occidente novum feliciter invenit.

Baron. ad ann. 753. & 754.

XXXII. PIPINUS Rex promissis Germana fide exactissime stetit, nam superatis Alpium angustiis cum valido exercitu Italiam ingressus eodem adhuc anno Aistulphum in angustias redegit, compulitque, ut Romanis pacem donaret, & ablata se restitutum sponderet. Sed cum retrogresso Pipino Aistulphus promissa non expleret, ac nova insuper obsidione Romam cingeret, terras circumpositas expilaret, ac ferro flammaque vastaret, Pipinus iter in Italiam relegit, ac Longobardum coëgit, non modo Pontifici & Romanis ex integro satisfacere, verum etiam Exarchatum Ravennatensem, quem Longobardi Græcis eripuerant, Ecclesiæ ditioni adjicere.

XXXIII. Quod auxilium Stephanus Papa apud Pipinum contra vim Aistulphi Regis, hoc Adrianus I. contra Desiderii inter Longobardiæ Reges postremi potentiam & impetus in Carolo Pipini filio anno 772. invenit; nam is per Legatos Romanos in opem vocatus cum multa militum manu in Italiam veniens Desiderium Papiæ diu obsesum cepit, & Ecclesiæ tam infestum Longobardiæ regnum penitus excidit. Tum Carolus Romam faustis acclamationibus ingressus donationem nuper a suo Parente factam super corpus B. Apostoli PETRI solemni scripto confirmavit, ac insuper copiose auxit. Hæc de Imperatoribus Ecclesiæ Protectoribus ante tempora Caroli Magni in utraque plaga Orientis videlicet & Occidentis. Nunc de Imperatoribus post instauratum in Occidente Imperium.

CAPUT IV.

DE IMPERATORIBUS ECCLESIAE UNIVERSALIBUS
ADVOCATIS PROTECTORIBUS A CAROLO M. AD
USQUE NOSTRA TEMPORA.

I. **T**ot tantaque in Ecclesiam & Sedem Apostolicam merita CAROLUS M. Rex Francorum invictissimus auxit, dum Romam una cum Filio suo Pipino veniens Leonem Papam tertium a gravissimis malevolorum calumniis liberavit: Venientem Leo gravi oratione in loco, qui *Lippia* dicebatur, anno 799. allocutus est, in qua rationem reddit, quare neglectis Imperatoribus Græcis tanquam ordinariis Ecclesiae Advocatis opem suam, Caroli Francorum Regis, efflagitaverit: Verba Sigonius refert, & merentur recitari, sunt autem sequentia:

Equidem diffiteri non possum, debuisse me in his calamitatibus ad Imperatoris (*Orientalis*) fidem auxiliumque confugere, quem Tutorem ac Patronum sibi Ecclesia jam pridem habet constitutum; verum præterquam, quod Imperatores jam dudum ita se adversus Ecclesiam gerunt, ut plus ab iis detrimenti metuendum, quam auxilii expectandum esse videatur, . . . Gratias autem Deo ingentes ago, quod . . . Imperatore Ecclesiae patrocinium deferente, Tu extitisti, qui ad Ejus salutem dignitatemque tuendam non solum opes ac virtutem incredibilem, sed studium etiam ac fidem Nobis adhibes singularem.

Sigon. lib. IV. de Regno Italiae.

II. Sed extraordinaria, subsidiaria & interimistica fuit illa tum temporis a Carolo & gloriosis suis Majoribus Francorum Regibus Ecclesiae ac Sedis Apostolicae suscepta universalis Advocatia, electitia non nata, donec tandem anno sequenti octingentesimo in festivitate Natalis Domini Idem Pontifex divino plane impulsu CAROLUM, applaudente Senatu ac Romano Populo in Occidentis Imperatorem proclamavit, inunxitque. Tunc enim modo præclarissimus hic Heros Advocatiam universalem Ecclesiae *ordinariam* ex Imperatorio munere impe-

impetravit & sub jurejurando assumpsit, ad omnes in Imperio Successores transiturem.

Vide *Polydorum Vergilium L. IV. de invent. rerum.*

Sebast. Münsterum Luther. L. II. de Regno Italiae.

III. Novus hic Imperialis Solis splendor Patriciatus Romani lumen, quo antea Carolus effulserat, absorbuit, vel secum ipso confudit: nam & Patritii, quo honoris nomine Francorum Reges, teste Illmo Petro De Marca *Concord. Sacerd. & Imper. Lib. I. C. XII. nr. V.* jam ab anno 759. coruscarunt, urbis Romanæ, Populi & Pontificum erant protectores defensoresque; sed electi & pactitii, non ex officio & munere Regio; quia etiam Arianis erroribus ex asse dediti Longobardorum Reges, quemadmodum Theodor- & Athalaricus alique in Patritios & Defensores Romanos adversus Græcos Ecclesiæ invisos, eorumque Ravennæ Exarchas: & contra iterum Exarchæ, contra Longobardos Patritii a Romanis creati & salutati fuerunt, prout nimirum necessitas & temporis ratio exigebat.

IV. CAROLUS igitur antea solum Rex Francorum, nunc etiam Occidentis Imperator alacri animo, quam gesserat jam antea, fidei & Ecclesiæ Romanæ Advocatiam suscepit: & quod rem serio gesturus esset, sub Jurisjurandi formula (maxima & integra priscorum religione) obligare se voluit. Formulam Baronius ad annum 800. enarrat *ex ordine Romano*, seu libro Rituum R. Eccl. quæ ita habet:

In nomine Christi spondeo, atque polliceor ego Carolus Imperator coram Deo & B. Petro Apostolo, me Protectorem ac Defensorem fore hujus S. Ro. Ecclesiæ in omnibus utilitatibus, quatenus divino fultus fuero adjutorio, prout sciero poteroque.

V. Tenor Jurisjurandi, quo communiter Neoelecti Rom. Reges se ad Ecclesiæ & Sedis Romanæ protectionem defensionemque astringunt, continetur in Pontificali Romano, Illudque Clemens Papa V. in suis constitutionibus Decretalibus adducit sequentibus:

Ego NN. Romanorum Rex, annuente Domino futurus Imperator, promitto, spondeo & polliceor, atque juro coram Deo & B. Petro, me de cætero Protectorem, Procuratorem & Defensorem fore Summi Pontificis, & hujus Sanctæ Rom. Ecclesiæ in omnibus necessitatibus & utilitatibus suis, custodiendo & conservando possessiones, honores & jura Ejus, quantum divino suffultus adjutorio fuero, secundum scire & posse meum, recta & pura fide: Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Cap. Romani Principes I. in Clementinis de Jjurando.

VI. Tantus Princeps, qualis erat Carolus Augustus neutiquam hoc, de quo agimus, Protectorii Advocati nomen palam prædicare erubuit, quin adeo velut sibi apprime gloriosum aliis suis titulis adjungere, eoque nomine multum gloriari visus est, quod David Hoppinck Jctus Lutheranus verum de Carolo scripsit: ipse adeo Goldastus *tom. 3. p. 5. suarum Constit. Imp.* testatur, quod novus ille Occidentis Sol & Imperator edictis fuit præfigere amaverit:

Carolus devotus Sanctæ Ecclesiæ Defensor, humilisque Adjutor in omnibus.

Item: Carolus Filius ac Defensor Sacræ & Romanæ Ecclesiæ.

Præfationi Capitularium, quæ ex dictis sunt collectio Legum Ecclesiasticarum, ex Conciliorum & Summ. Pontificum decretis ad preces Ecclesiasticorum Prælatorum, interposita autoritate Caroli, per ipsos Clericos facta inscribi mandavit:

Ego Carolus Gratia Dei, Ejusdemque misericordia donante Rex & devotus Sanctæ Ecclesiæ Defensor, humilisque Adjutor.

VII. Quam belle facta Caroli titulis hisce ac verbis corresponderint, quamque strenue ante & post aditum Imperii culmen partes Advocati Ecclesiastici, ac veræ Religionis Defensoris ubique terrarum contra Ecclesiæ & fidei hostes obiverit, ex Illius gestis satis superque omnibus constat; fulminis enim instar ubivis locorum aderat, in quibus aut necessitas, aut utilitas Ecclesiæ illud expetebat: Saxones, per-

nitio-

nitiosissimos eo tempore Christi hostes, penitus fregit: Hunnorum principem Caganum, religione Christianum contra infideles barbarosque Bohemannos Slavos in tutelam magno fidei commodo recepit: Saracenos ex Sardinia & Corsica insulis jam occupatis tota Italiae insidiantes expulit: terras victoriis partas Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis erectis magna ex parte donavit: Ecclesiasticam libertatem serio & constanter propugnavit; verbo: Ecclesia bonis omnibus per gloriosissimum hunc suum Advocatum repleta fuit, quem propterea gratissimo affectu veneratur, & nullo ævo summis laudibus extollere cessabit.

VIII. Uti Augustissimus Imperator Carolus in omni sua vita Ecclesiae tutelam constanter cordi habuit, ita eandem Serenissimis suis tribus Filiis Ludovico, Pipino, & Carolo in tabulis testamentariis anno Christi 806. erectis sollicite commendavit: Passum ex testamento Baronius hisce refert:

Super omnia autem jubemus, ut ipsi 3. Fratres curam & defensionem S. Petri simul suscipiant, sicut quondam ab Avo Nostro Carolo (*Martello*) & beatæ memoriæ Genitore Pipino Rege, & a Nobis postea suscepta est, ut Eum cum omni adjutorio ab hostibus defendere nitantur, & justitiam suam, quantum ad ipsos pertinet, & ratio postulat, habere faciant: Similiter & de cæteris Ecclesiis, quæ sub illorum fuerint potestate, præcipimus.

Deinde morti proximus sibi in Imperio succedenti Filio Ludovico Pio inter alia hoc quoque monitum saluberrimum dedit, serio & constanter studeat:

Omnipotentem Deum diligere & timere, ejus præcepta servare, Ecclesias defendere a pravis hominibus, deinde Sacerdotes honorare ut patres, populum diligere ut filios, superbos & nequissimos homines in viam salutis coactos dirigere, cœnobiorum consolatorem & pauperum esse.

Baron. ad ann. 813. n. 13.

Ex eo Gualterus in tabulis Chronographicis, Sæculo oct. ab anno 700. ad 800.

IX. Pia sacratissimi Parentis monita LUDOVICUS I. post ejus mortem ad omnes numeros observavit; quandoquidem novas turbas contra Leonem Papam tertium excitatas per Bernardum Fratris sui Pipini Filium sedavit: Stephanum IV, a quo Imperialem Coronam ipse cum Augusta conjuge Irmingarda obtinuerat, magnis muneribus cumulavit: Paschalis Imi Rom. Pont. rogatu Constitutionem, qua in Conventu Aquensi Donationes a Pipino & Carolo M. Ecclesiæ Romanæ factæ confirmatæ fuerunt, cum magna solennitate anno 817. promulgari jussit, ac insuper, quod ante omnia commendari meretur, electionem Summorum Pontificum omnino liberas semper esse voluit. Denique ultima Ludovici vere Pii voluntas Paternæ prorsus similis erat, sic enim 3. filiis suis Lothario, Ludovico & Carolo in eadem præcepit:

„ Ut curam & defensionem Ecclesiæ S. Petri simul suscipiant, sicut quondam a proavo nostro Carolo (*Martello*) & Avo nostro Pipino, & B. Mem. Genitore Nostro Karolo Imperatore, & a Nobis postea suscepta est, ut eam cum Dei adjutorio ab hostibus defendere nitantur, quantum ad Ipsos pertinet, & ratio postulaverit, habere faciant; Similiter de cæteris Ecclesiis, quæ sub illorum sunt potestate, præcipimus, ut justitiam suam & honorem habeant.

Goldastus Tom. II. Constit. ut ipse vocat, Imperialium.

Per ultima tabularum testamentariarum verba Ludovicus Imp. Advocatiam Imperatoriam & Universalem a Majestatica ratione territorii competenti accurate distinguit.

X. Impositam sibi Advocatiæ & Ecclesiasticæ Defensionis provinciam omnes tres piissimi parentis filii egregie administrarunt; id quod ex congressu, quem in villa Turrissiaca anno 865. eum in finem instituerunt, elucescit,

„ Ut Ecclesia, *ita inquiunt*, in nostro tempore necessariam defensionem, & tuitionem, & honorem, atque soliditatem habeat.

Schilter L. 2. Instit. Jur. publ. tit. 7. CC. 3. & 6.

Hoc

Hoc ipsum corroborat epistola LUDOVICI II. Imperatoris ad Basilium in Oriente imperantem anno 871. data. Conquestus est per suos Legatos Basilius apud Ludovicum, quod Imperatoris nomen & honorem sibi usurparet. & dicit Ludovicus Basilio *apud Baronium ad dictum ann. 871*:

Hoc Imperatoris nomen & dignitatem a Romanis assumpsimus, quorum Gentem & Urbem divinitus gubernandam, & Matrem omnium Ecclesiarum Defendendam ac sublimandam sumpsimus, ex qua & regnandi prius, & postea Imperandi authoritatem Prosapiæ Nostræ seminarium sumpsit.

XI. Advocati Ecclesiæ Universalis non minus ac Majestatici titulo veluti sibi multum honorifico cuncti ex Carolingica Stirpe prognati Imperatores plauserunt, quorum gloriosa exempla Successores, ex aliis & aliis stemmatibus ad Imperiale Solium evocati Cæsares sibi imitanda sumpserunt, indecorum rati, vacuum Advocati nomen gestare, nec cum imperiali sceptro sub jurisjurandi fide susceptam Ecclesiæ tutelam gnaviter & utiliter administrare.

XII. De OTTONE M. ex Duce Saxonie invictissimo Imperatore, præter alios fidem facit Gratianus in suo Decreto *can. 33. dist. 63.* quod Ille Papæ Joanni XII. ex munere Advocati jurato promiserit, se omnia Ecclesiæ præprimis Romanæ jura confirmaturum ac defensurum. Nec fefellit Pontificem, nam dum is a Berengario, qui se pro Rege Italiæ gerebat, & ab illius filio multa inique pateretur, Ottonem in auxilium vocavit, qui Romam cum exercitu veniens hostibus suppressis Pontificem omni molestia liberavit. Nec Otto III. Gregorio V. contra Joannem, qui per factionem Crescentii, viri inter Romanos tunc præpotentis Antipapa creatus erat, suo subsidio defuit, nam Otto in Italiam cum valida militum manu irrumpens Crescentii audaciam compressit, & Pseudo-pontificem male multavit. Agnovit ingens Advocati sui beneficium Gregorius, & in Synodo, quod Romæ coëgit, de sui Liberatoris consilio constituit, ut jus Imperatorem & Uni-

Universalem Ecclesiæ Advocatū eligendi, solis Germaniæ Principibus, quorum tamen numerum ipse non determinavit, perpetuo transcriberetur.

Baron. ad ann. 996.

Cap. Venerabilem 34. §. de electione.

XIII. Ad HENRICUM I. aliis II. ex Serenissima Bavarorum Gente, postmodum inter Sanctos relatum Benedictus VIII. in Germaniam se ipse contulit, opem adversus quendam Gregorium, a quo sacrilego ausu Roma ejectus fuerat anno 1012. efflictim rogans, & altero mox anno eam a Zelosissimo suū & Ecclesiæ Defensore copiose & cum optatissimo effectu impetravit. Sanctus hic Imp. in solemni sua coronatione a Pontifice interrogatus: *Num fidelis vellet esse Patronus & Defensor Ecclesiæ?* absque hæsitatione promptissimus affirmavit, & per omnem vitam suam, id quod verbis affirmaverat, præclaris factis sæpissime comprobavit; nam & Græcos Romæ jamjam appropiantes fudit, & tota Italia emigrare coëgit anno 1023. Bambergensem Ecclesiam magnificentissime extruxit, amplissime dotavit, & omni juri Metropolitico subductam Romano Pontifici immediate subjectam esse voluit. Paucae in Imperio tum temporis fuerunt Ecclesiæ, quæ Ejusdem tutelam non senferint ac deprædicarint; quin ultra Imperii fines Religionis dilatandæ studium Illius excurrans Stephanum Hungariæ Regem una cum latissimo Regno prope toto ad fidem Christianam adduxit.

Baron. ad ann. 1024.

XIV. Dum LOTHARIUS II. Imp. & CONRADUS Rom. Rex desideratas suppetias petitasque ab Innocentio II. & Eugenio III. malevolorum suasionibus decepti Ecclesiæ aut negarent, aut æquo longius differrent, S. Bernardus Claræ Vallis Abbas, ex cujus disciplina Eugenius prodierat, Sanctæ Sedis nomine utrumque per litteras modeste, uti par erat ob Majestatis prærogativam, Advocatiæ Ecclesiæ cum Sceptro Imperiali assumptæ commonuit. Lotharium quidem:

Non

Non est meum hortari ad pugnam, est tamen Advocati Ecclesiæ arcere ab Ecclesiæ infestatione Schismaticorum rabiem. *Epist. 139.*

Conradum vero:

Utrumque interesse Cæsaris constat, & propriam tueri Coronam, & Ecclesiam defensare: alterum Regi: alterum convenit Ecclesiæ Advocato. *Epist. 243.*

XV. FRIDERICUS I. cognomento Barbarossa Sueviæ Dux, dum Romæ ab Hadriano Papa IV. Coronam Imperii solemniter accepit, protectionem Ecclesiæ sub juramenti religione spondit: juratam sponfionem plus vice simplici fideliter exsolvit, quando nimirum Hæresiarcham quendam Arnoldum nomine, qui Romanos ad seditionem contra S. Pontificem & universum Clerum concitaverat, optime commerita pœna affici jussit, quo facto pax Ecclesiæ reddita est: quando Lucio Papæ III. adversus tumultuantes Romanos opportuno subsidio venit: denique quando commissa errata expiaturus Clementis Papæ III. hortatu exercitum 150. armatorum millibus & 55. navigiis constantem pro Christiana fide in Oriente partim conservanda, partim restituenda fidelis Advocatus duxit, cui sacræ expeditioni cum maximo Religionis & Ecclesiæ damno immortuus fuit, aquis misere absorptus anno 990.

XVI. RUDOLPHI I. ex Comitibus de Habsburg ad Summum Imperii fastigium evecti rara constansque in Ecclesiam pietas, nec minor in rebus strenue gerendis fortitudo neglecta a Friderico II. aliisque intermediis Imperatoribus prætermissa Advocati Ecclesiastici officia iterum ad debitos usus revocavit, ac revocatos, quoad superstes in humanis fuerat, firmiter tenuit. Ad instantiam Nicolai Papæ III. veterum Impp. donationes Sedi olim Apostolicæ factas confirmavit, & a quibusdam Antecessorum suorum imminutas redintegravit, jura ejusdem & privilegia corroboravit, eumque Gregorius X. & Nicolaus III. in omnibus & singulis, quæ in Ecclesiæ favorem ac com-
F mo-

modum postulavere, semper propitium faventemque sibi Advocatum ac Patronum experti sunt.

XVII. ALBERTUS I. Rudolphum parentem non tam in Imperiali Solio, quam in Tutela Ecclesiæ secutus est, primus Austriacæ nuper a Rudolpho, maximo Ecclesiæ emolumento plantatæ Arboris Surculus. De eo C. Baronius *tomo 10. annal.* producit epistolam ad Bonifacium VIII. directam, in qua suam obligationem, Ecclesiam ex supremi Advocati munere protegendi candide professus de Se scribit:

Pia devotione & sincero corde profiteor; quod Rom. Reges, in Imperatores postea (*per coronationem tum temporis a Papa fieri solitam*) promovendi per Sedem Apostolicam ad hoc potissime assumuntur, ut sint S. Rom. Ecclesiæ Advocati, Catholicæ Fidei & ejusdem Ecclesiæ *Catholicæ* præcipui Defensores.

Talem quoque se omni, quo Imperium rexit, tempore Albertus gessit, nam & universa veterum Impp. jura & privilegia, quibus illi Ecclesiam Romanam exornarant, Bonifacio 8vo constabilivit, & ab eodem imploratus Wenceslao Bohemiæ Regnum invadenti obstitit, ac insimul paganos, qui in Christianos puerulos crudelissime sæviebant, cruenta decem millium clade affecit.

Baron. ad ann. 1303.

XVIII. HENRICUS VII. Lutzenburgicus & LUDOVICUS V. alias IV. Bavarus officio Advocati in plurimis defuerunt, Ecclesiam defensionis loco exagitantes, ejusque jura & privilegia conculcantes, sed rem CAROLUS IV. Bohemus anno 1346. in Imperatorem designatus, & Romæ sub Innoc. Papa VI. per Legatos Cardinales an. 1354. coronatus in integrum restituit, verus semper ac fidelis Ecclesiæ Advocatus & Protector: quod multis exhibuit, nam pro fidei tutamine Academiam toto orbe celebratissimam Pragæ instituit: Basileæ coram Patribus ex Schismate ad pacem reversis evaginato gladio Evangelium: *Exiit*

Exiit Edictum a Cesare, quo illos in obedientia Ecclesiæ firmaret, publice cantavit: factiones Gibellinorum contra Guelphos in Italia Sedi Apostolicæ valde molestas sedavit: potens auxilium contra juratos fidei hostes Turcas attulit: temerarios immunitatum Eccles. oppressores solemni constitutione anno 1359. coërcuit: utque Ecclesiæ in futurum quoque prospiceret in Aurea sua Bulla Archiepiscopo Electori Moguntino, S. R. I. Archi-Cancellario & Collegii Electoralis Decano jurisjurandi formulam præscripsit, vi cujus ille non nisi Idoneum Principem in R. Imperatorem, qui sit Temporale Christiani Populi Caput, promovere & eligere teneatur.

Aurea Bulla cap. II. §. III.

XIX. ROBERTUS vulgo RUPERTUS Comes Palatinus Rheni & Baviaræ Dux in locum exauctorati Wenceslai electione Summos Imperialis Majestatis honores adeptus est. Is antecessoris sui ignaviam & Ecclesiæ illata detrimenta, quantum perturbati & in factiones divisi Imperii non minus atque Ecclesiæ ratio admittebat, sua industria, & ardenti pro Religione Zelo strenue emendavit. Nihil sane omisit, quo omnes Ecclesiastici Advocati partes quam exactissime impleret: publicum Sacramentum de tutanda Ecclesia & Ejus Capite Spirituali toto pectore edixit: cum exercitu in Italiam pro salute Bonifacii Papæ IX. alacer venit: Gregorii XII. causam contra Antipapam Petrum de Luna Gallum, sub nomine Benedicti XI. seu XIII. se pro Romano Pontifice gerentem mascule defendit: In Germania Schismaticorum tumultus & subnascentes errores sollicitè compressit, ab omnibus virtutibus Regiis, pietate præprimis, sapientia, clementia & solertia commendatissimus Advocatus cum maximo Ecclesiæ luctu decessit.

Annal. Odorici Raynaldi ad an. 1401.

Onuphrius ad ann. 1400. & 1410.

C. Baron. ad eosdem annos.

XX. SIGISMUNDUS Hungariæ Rex RUPERTUM in Imperio & Universali Ecclesiæ Tutela secutus a præclarissimis sui in utroque Antecessoris haud recessit exemplis. Advocatiæ Ecclesiasticæ titulo & officio non raro gloriari auditus est, cui abunde quoque satisfecit. Inter plurima, quæ Ecclesiæ præstitit protectionis auxilia illud præcipuum retulisse sat erit, quod in convocando & tuendo C. Constantiensi & tollendo magno Schismate Regiam operam & omnia Advocati Imperatorii munia felicissimo eventu navaverit: in constitutione desuper edita ait: *Nos tanquam Romanæ Ecclesiæ Advocatus, dicti Concilii Defensor . . . dictam electionem* (novi Ecclesiæ Universalis Antistitis) *fore tutam liberam & securam.* Et posteaquam Eugenius IV. Synodum Basileensem dissolvere statuerat, Eidem Avisamenta anno 1433. transmisit cum epistola, in qua legere est:

Nos accensi Zelo, quem gerimus ad religionem fidei, & affectu filiali, quem habemus ad Vestram Sanctitatem, ad satisfaciendum quoque debito Nostro, quod Nobis tanquam Romanorum Regi, Advocato & Defensori Ecclesiæ incumbit, præmittimus Vestræ Sanctitati hic inclusa certa Avisamenta.

Apud Goldast. Const. Imp. tom. 3.

XXI. FRIDERICUS III. Austr. patruelis ALBERTI II, cui post unius anni Regimen demortuo successit, verum ac sollicitum Advocatum Ecclesiæ ab anno 1440. usque ad annum 1493, quo commune naturæ debitum persolvit, se comprobavit; teste Magero publico scripto Advocati munus sibi incumbere contestatus:

Cum omnibus, *inquiens*, Ecclesiis in Imperio Nostro constitutis debeamus patrocinari, Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ tanto impensius debemus providere, quanto ipsius cura ac defensio a divina providentia creditur Nobis esse commissa specialius.

Eo nomine Pius Papa II. celebratissimum Fridericum hunc nostrum impense rogavit, ut Christiano exercitui in expeditiones orientales contra Mahumetanos ducendo suprema autoritate præesse non gravare-

varetur. Litteræ S. Pontificis Mantuæ die 20. Januarii anno 1460.
ad Imp. datæ ita loquuntur:

De Duce ad tantum bellum cogitantibus Tu Nobis occurristi, cui ex officio Imperiali debitum censeatur, cui omnes gentes parere & subesse non dedignantur.

Magerus cit. diss. cap. 5.

Concordata Suo & totius Nationis nostræ Germanicæ nomine cum Nicolao Papa V. erexit, & ita pacem Imperium inter & Sacerdotium firmavit: Antipapam Felicem ejusque assecclas persecutus, Nicolai econtra & Ecclesiæ patrociniū in publicis Ordinum Imperii Conventibus palam professus est, Schisma Basileense illius opera extinctum fuit.

XXII. MAXIMILIANUS I. non minori cura atque alii ex Augustissima sua Domo gloriosissimi Majores Ecclesiasticam Advocatiam sustinuit; quandoquidem sacram militiam, quam Fridericus Parens suus contra Turcarum grassationes instituerat, ille anno 1494. auxit: in Conventu Wormatiensi Justiniani Imp. constitutionem contra blasphemos restituit: Francofurti Comitia de tuenda Religione adversus Bohemos hæreticos & Turcas anno 1503. celebravit, eorumque impetus ac tumultus magna clade illis illata compescuit. Per epistolam Lutheri motus Leoni Papæ X, quem Beatissimum Patrem & Reverendissimum Dominum ex Comitibus Augustanis appellavit, significavit, eo fine, ut *Sinceritas Christiana non lædatur & scandalizetur*: addens: *Nos enim, quidquid Beatitudo Vestra sancte statuerit in Imperio nostro ad laudem & honorem Dei omnipotentis & Christi fidelium salutem, ab omnibus observari faciemus.* Denique moriens absentibus nepotibus suis Carolo & Ferdinando præcepit:

Renunciate Carolo & Ferdinando, ut Majorum insistentes vestigiis, Fidem Catholicam, a Germanis hætenus cultam, adversus novorum dogmatum aucthores etiam cum vitæ periculo defendant.

Pelzhoffer in arcan. stat. tract. de Relip. c. 28. epistolam vide Tom. 1. edit. Wittenb. anno 1582.

In Rec. Imp. Augustæ de anno 1518. §. *erstlich*, nec non in Recessu Treviris & Colonia 1512. erecto §. IV. de se affirmat plaudens:

Wir als rechter Vogt und Schirm-Herr der Christlichen Kirchen.

XXIII. Ejusdem Advocatiæ Universalis titulum immortalis laude dignissimus CAROLUS hujus nominis V. post Maximilianum Imperator in Constitutione contra Anabaptistas anno 1529. Spiræ edita allegavit, §. 39. ajens:

Als Römischer Kayser, Oberster Vogt, und Beschirmer unseres Heiligen Christlichen Glaubens.

Eundem repetiit in Recessibus Imperii, veluti Augustæ anno 1530. §§. 9. & 10.

Nachdem aber uns, als Römischen Kayser und Obersten Vogt der Christenheit, aus auferlegtem Ambt gebühret, wie wir uns auch Schuldig erkennen, den Christlichen Glauben, wie derselbig durch die Heilige gemeine Christliche Kirch bis anher ehrlich und löblich gehalten und vollzogen, zu handhaben.

Et Ratisbonæ in Comitiis anno 1541. §. 19.

Aber Churfürsten, Fürsten und gemeine Ständ haben . . . Uns, als Advocaten und Beschirmer der Christlichen Kirch unterthäniglich ersucht.

XXIV. Hoc ipso Advocati nomine Protestantibus Salvum Conductum ad Concilium Generale, Tridenti a Paulo III. inductum, libere accedendi & ab eodem pro lubitu recedendi, in Comitiis Augustæ anno 1551. celebratis concessit; ubi §. VI. sequentia leguntur:

Wir seind demnach des gnedigen truen Christlichen Fürhabens, was Uns, als Advocaten der Heiligen Kirchen, und Beschirmer der Concilien von wegen unsers obliegenden Keyserlichen Ambts zu thun geziemt und gebürth.

Quam studiose in reliquis per omnes Imperii gesti annos ex Tutoris atque Advocati officio Catholicam Religionem & Sedem Apostolicam cura-

curaverit, protexeritque, ex Actis & Historia Imperii vel ipsi DD. Protestantes magis quam volunt, perspectum habent. Unde inverecundiam Joannis Wolffgangi Jægeri, Scriptoris Tübingensis nemo non honestatis ac veritatis vel modice amantium detestari cogitur, asserentis Carolum V, qui ultimos vitæ annos in cœnobio Hispaniæ, quamvis non Cœnobita, omnia Catholicæ devotionis ac pietatis officia exercens transegit, quibus etiam notorie Sancte immortalus est,

Inter Solatia Evangelica, a confessario vere quoque Evangelico propinata pie obdormiisse, verum Ecclesiæ membrum, illiusque fidei consanguineum.

In tract. de Eccles. ad an. 1711.

XXV. *Inverecundam* diximus hanc Jægeri de CAROLI V. obitu narrationem, quæ sane nulla veritate nititur, sed prorsus conficta est, siquidem neque ullus Scriptor Carolo V. coævus tale quid de Eo notatum nobis reliquit, neque ipse Jægerus testes, quibus assertum suum probet, adducit, quod facere omnino debuisset, cum ipse rei factum proprio sensu non hauserit. Omnia Caroli gesta huic narratiunculæ Jægerianæ adversantur. Si Carolus Lutheri dogmata imbibisset, cur abdicato sponte Imperio in Catholicissimam Hispaniam, ut se ad mortem compararet, & quidem ad cœnobitas secessit? cur in Germania novis illis dogmatibus oppleta, ubi Lutherani confessarii (si tamen eo opus fuisset) copia ad manus esse poterat, non mansit? quis non rideat, dum legit, Protestanticum Cæsarem, ut cum pietate Lutherica ultimum diem clauderet, in regionem omni ex parte Catholicam abiisse, & in eadem cum monachis per aliquot annos vivere, ac inter eorum manus spiritum suum exhalare voluisse? Adde quod hoc inverecundum assertum universæ Augustissimæ Domui Austriacæ, ex qua omnes & Singuli descendentes Avitam & unice veram Catholicam Fidem ore professi, quavis ratione tuiti & usque ad ultimum vitæ halitum corde tenuerunt, maxime injuriosum accidere debeat. Quæ cum Professor iste Tübingensis ignorare non potuerit, credimus illum

illum & suos fallere ex proposito voluisse, & sub nominibus *Evangelica solatia a confessorio evangelico propinata* intellexisse Romano *Catholica* (ea enim sunt unice ac ipsa re Evangelica) & sic Cæsarem tanquam verum Ecclesiæ Catholicæ membrum, illiusque fidei consanguineum pie obdormiisse.

XXVI. Quanquam Advocatialis pro Fide & Ecclesia Catholica indefesse suscepta studia universim omnes cæteros ex incomparabili hac Austriorum Gente Imperatores quam optime commendent, præcipua tamen quadam ratione FERDINANDUM I. illustrat in Comitibus anno 1555. habitis evictum & tabulis Pacif. Rel. insertum Reservatum Ecclesiasticum: MAXIMILIANUM vero II. restitutio Catholicorum in Bohemiæ Regno facta: RUDOLPHUM II. tuitio Reservati Eccl. contra Gebhardum Colonensem, & Hungaris negata Avtonomia: FERDINANDUM II. bella plurima pro restituenda & conservanda Avita religione suscepta & feliciter completa: Ac tot ab adversa parte illata approbria, injuriæ, calumniæ, infamia scripta, quibus Cæsaris hujus fervorem & Avitæ pietatis Zelum obscurare aut defatigare, quamvis frustra, conata fuit. *Illmus Pelzhofferus in arcan stat. tract. de Relig. C. 28.* Similia scommata a Conringio in Imp. FERDINANDUM III. petulanter conjecta Eundem ab Advocatia Eccles. laudabilissime gesta mirum extollunt. *Conring. in Bullam Innocent. t. 2. fol. m. 529.*

XXVII. Operas in conservanda protegendaque Ecclesia ac Salvifica Fide a LEOPOLDO M, JOSEPHO I, CAROLO VI, CAROLO VII, FRANCISCO I. strenuissime navatas, tum ob spacia temporum nostris conjunctiora, tum ob scriptorum multitudinem, quæ in omnium manibus versantur, neminem latent; Accensa insuper sollicitudo & singularis Spiritus Fervor, quibus modo gloriosissime Imperans JOSEPHUS II. Ecclesiæ jura, pacem & tranquillitatem, etiam extra Imperii Regnorum hæreditariorum limites peramanter curat, in manifesta
luce

luce posita novimus omnes, cum ille in controversia nuper Sedem Apostolicam inter & quosdam potentissimos Principes exorta Mediatorem sese cum Augustissima sua Parente MARIA THERESIA, Heroum Fœminarum Maxima interposuerit, ex voto Ecclehiæ prospere complanandam, quæ huic tam potenti, quam sollicito suû Advocato vitam & felicitatem perennem profundo ac gratissimo affectu apprecatur.

XXVIII. Advocati Ecclesiastici Universalis munus Majestati Imperatoriæ inde a temporibus Constantini M, qui omnium primus inter Cæsares Christi nomen professus fuit, individuo nexu adhærescere evicimus: Inde Ssmis S. R. & Germ. Imperii Principibus Electoribus visum est, ut illud Capitulationibus, quas Novo Regi & Imperatori sub jurisjurandi religione servandas offerunt, jam a longissimo tempore inferendum putaverint. **Articulus I. Capitulationis Josephi I.** ita loquitur:

Zum ersten, das Wir in Zeit solcher unserer Königlichen Würden-Ambt und Regierung die Christenheit, und den Stuhl zu Rom, auch Päbstliche Heiligkeit, und Christliche Kirchen, als Derselben Advocat, in gutem treulichen Schutz und Schirm halten, darzu insonderheit in dem Heiligen Reich Frieden und Einigkeit pflanzen, aufrichten und verfügen sollen.

Hic articulus conformis est plurimis Antecessorum Impp. Capitulationibus, nec non concepto schemati Capitulationis perpetuæ.

XXIX. Ad Advocatiam Eccles. quoque spectat Articulus 18, qui de observantia Concordatorum apud Sedem Romanam procuranda agit, ut sequitur:

Auch sollen und wollen wir bey unserem Heiligen Vatter dem Pabst, und Stuhl zu Rom Unser bestes Vermögen anwenden, das von demselben wider die Concordata Principum, und die zwischen der Kirchen, Päbstliche Heiligkeit, oder dem Stuhl zu Rom und der Teutschen Nation aufgerichte Verträg &c.

XXX. Contra præfatos articulos, præcipue primum, Serenissimi Domini Electores Protestantici Saxo & Brandenburgicus, uti in eadem capitulatione Josephiana (aliisque anter- & posterioribus) art. 1. refertur, exceperunt. Exceptionem Imperator sequentibus recolit:

Gleichwohl, so viel diesen, wie auch den nachfolgenden 18ten Articuli. belanget, haben vorgemelte Unsere Liebe Oheimb, die 2. Churfürsten Sachsen und Brandenburg sich gegen Uns erklärt, was da von dem Stuhl zu Rom und Päpstlicher Heiligkeit vor Meldung geschicht, das Ihro Lbb. Lbb. vor sich und ihre Religions-Verwandte darinn nicht willigen, noch Uns damit verbunden haben, noch erstgedachte Advocatia dem Religion- und Prophan, auch zu Münster und Osnabrück aufgerichteten Frieden zu præjudiz angezogen und gebraucht, sonderen demselben gleicher Schutz gehalten und geleistet werden solte, wie wir dann auch solches Kraft dieses versprechen, und Uns hiemit darzu verbinden.

XXXI. Hæc Protestantium exceptio in capitulatione Caroli V. non reperitur, quia tempore suæ electionis in Imperatorem prætenfa reformatio eo necdum excreverat, ut talia auderet. Ferdinando I. quidem tres tunc temporis Electores A. C. dictam exceptionem obtulerunt, ast ab Eodem non fuit admissa, proinde neque illius Capitulationi inserta. Ita testatur Goldastus *in politischen Reichshändlen p. 5. nr. 3.* Primus, qui in illam consensit fuit Maximilianus II. Ferdinandi I. Filius, Patri suo in Imperio anno 1564. surrogatus, cujus capitulationi illa inserta quidem, ast non integra; Siquidem verba illa: *noch erstgedachte Advocatia & reliqua.* Modo Capitulationi Ferdinandi IV. inspersa sunt, cui etiam injunctum fuit, ut Ecclesiis protestantibus, *in quantum scilicet Pacificationes R. & W. illud exigunt,* protectionem suam pari modo, uti Catholicis exhibere debeat. Denique in Capitulatione Leopoldi sollemnis adhuc promissio ac expressa obligatio accessit; ex quo tempore Protestantes contendunt, quod dicta ratione Imperator etiam Ecclesiarum suarum Advocatus summo jure dici queat.

XXXII. In Capitulatione Augmi Caroli VII. aucta est præfatæ exceptionis clausula *novo suo art. 1*: nam post verba: *geleistet werden solle* supra §. 30. relata sequens §vus interjectus est:

Wo auch selbige sich gegen das instrumentum pacis, Nürnbergischen Executions-Recesss, arctiorem modum exequendi, und andere Reichs-Constitutiones zu seyn erachteten, sollen und wollen Wür &c.

Cap. Caroli VII.

XXXIII. Rationes, quæ Electores & Ordines ad hanc interponendam protestationem contra Advocatiam Ecclesiæ, Sedis Apost. ac Pontificis Romani permoverunt, a variis variæ, quæ tamen omnes emunctioribus eadem Sacra profitentibus viris haud probantur, afferri solent. Carpzov. *de Capitul. Casarea* Cap. 2. §. 23. Schüzius *Volum. 1. Jurispubl. exerc. 4. §. 2. lit. a.* apud Pfeffinger in *Vitriario illustrato tom. 3. li. 3. tit. 2. §. 11. n. 5.* arbitrantur, Electores AC. credidisse, Romanos PP. terras olim Imperiales injuste possidere, Imperatores autem per Advocaticam illam sponfionem perpetuo prohiberi, ne eam aut repeterent, aut recuperarent, & ideo dicto modo protestatos fuisse.

XXXIV. Verum panicum illum timorem & erroneam Carpzovii & Schützii opinionem utroque acutior aspernatur Limnæus, ac profundius rem inspiciens recte arguit, quod obligatio alterum defendendi protegendique haud prohibeat, quominus defensor suum à defendendo repetere valeat. Rem exemplo satis noto illustrat: Tutor aut curator, ita discurret, pupillum suum aut minorem defendere ac protegere vi muneris, quod ipsi gerunt, obligantur; idem de procuratore respectu sui clientis statuendum: An propterea non liceat tutori a pupillo, curator a minore, & procuratori a suo cliente id, quod sibi debetur, exigere? minime fane. Dato igitur interim, ut consecutio fluat, Rom. PP. provincias Imperio debitas, etiam per scelus possidere (quod hætenus Paparum hostes nulla ratione probaverunt) hæc tamen injusta (si vera esset) detentio haudquaquam obstaret, quo-

quominus Imperatores Sedem Apostolicam defenderent, & injuste possessa, ostensa rei veritate, Imperio vindicarent.

XXXV. Textor *de ratione Status cap. 18.* pro suæ Religioni addictis magis, quam pro Imperio sollicitus autumat, protestari solere AC. Electores, ne silentio suo articulum unum & Advocatiam Romanæ Ecclesiæ in eo contentam approbare, sicque Imperatoriæ Majestatis sese inhabiles declarare videantur. Sed Henniges *in suis meditationibus ad capit. Josephianam cit.* vana isthac sollicitudine Textorem liberat, dum ostendit Advocatiam Sedis Apost. & Rom. Pontificis nulla ratione obstare, quin ex ordine protestantium Princeps ad Solium Imperiale promoveri possit. Nam Imperator Catholicus, ita contendit, Evangelicis Ecclesiis suam protectionem ad ductum Pac. Rel. & Westph. præstare tenetur; pari modo igitur & Evangelicus politicam defensionem ceu Pontifici & Ecclesiæ Romanæ, in sensu saniori promittere ac impertiri poterit; quapropter & Electores in Capitulationis perpetuæ delineatione Articuli 1. dispositionem hancce retinuerunt. Ita ille

Med. ad cap. Joseph. art. 1. lit. b. sub finem.

XXXVI. Pfeffingerus in Vitriario illustr. nostro judicio propius ad verum accedit, & rationem prioribus firmiorem, nec non Protestanticæ doctrinæ magis accomodatam profert sequentibus:

Protestantium (contra Advocatiam Sedis Ap. S. Pont. & Rom. Ecclesiæ, eam fuisse mentem, ne viderentur ea (protestatione) omissa, tacite approbare, præsentem R. Pontificis, Ecclesiæque jussa ejus excipientis Statum & conditionem: quasi ille visibile Caput, Legislatur & Judex esset totius Ecclesiæ Christianæ, extra quam nulla speranda salus, dogmate contra quoscunque propugnando, & Papa hoc intuitu defendendo atque protegendo; id quod religioni protestantium adversari palam est.

Hucusque Pfeffinger, & rem acu tetigisse credimus.

L. C. tom. 3. L. 3. tit. 2. §. 11.

XXXVII.

XXXVII. Verba *gleicher Schutz*, quam in Art. I. Capit. Imperator protestantibus Ecclesiis promittit, solum debent relative ad ea, quæ illis in pacificationibus & aliis Imperii constitutionibus concessa fuerunt, accipi. Hoc ipsi JCTi A. C. ultro fatentur. Testimonium Henniges vide *hoc cap. §. 31.* Gabriel Schwederus JCTus Tubingensis in *diff. de Advocatia ab Imperatore protestantium Ecclesiis non minus ac Romano-Catholicis æquali jure præstanda* anno 1723. Tubingæ vulgata *parte altera §. 3.* idem sequentibus affirmat:

Ut Advocatia & protectio Ecclesiæ ab Imperatore ita exerceatur, ne per eam pax Imperii Religiosa & Westphalica violetur, sed ipsis (Ss. Electoribus protestantibus) & reliquis fidei suæ affeclis non minus, quam R-Catholicis pari jure præstetur.

In idipsum tendit Frid. Ludovici Professor Halæ in *diff. de protectione ab Imp. Ecclesiis utriusque religionis in Germania æqualiter debita* anno 1739.

XXXVIII. In Imperio proinde nostro Imperatoris Advocatia, si Catholicis cum Augustanis Lis obversetur, sæpe dictarum pacificationum limitibus constringitur, ne justis de imminutione jurium aut possessionum suarum querelis ansa præbeatur. Ubi autem de commodis Ecclesiæ Catholicæ, Sedis Apostolicæ aut Romani Pontificis agitur, quæ cum rebus protestantium, & pactis publicis cum iisdem celebratis connexa non sunt, latius illa se exporrigere nullo jure vetatur: quin adeo Imperator ex Advocati titulo Ecclesiæ Catholicæ, ac Romano Pontifici succurrere debebit, quando infideles aliique hostes vim illis parant, & inferunt &c. &c. In his enim Advocatia per tabulas pacificationum restrictionem passa non est, sed latissime, uti ante præteritæ reformationis tempora dominari pergit. Hæc de Imperatoribus, qua Universalibus Ecclesiæ Protectoribus Advocatis dicta sunt, satis. Quare nos ordo vocat, ut de iisdem paucis agamus, quatenus illi privatas quasdam Ecclesias in suam clientelam specialem recipere non sunt dedignati. Sit igitur

CAPUT

CAPUT V.

DE IMPERATORIBUS ADVOCATIS PARTICULARIUM
ECCLESIARUM.

I. **C**hristianissimi Romanorum Imperatores non solum Universalis Ecclesiæ, totius Christianitatis, Sedis Apostolicæ ac Romanorum Pontificum Advocatos Protectores & Defensores sese præbuerunt, quod hætenus ex præclarissimis Eorundem factis, a nobis studio brevitas exiguo tantum numero (quis enim posset omnia) adductis ostendere conati sumus, verum etiam Illorum non pauci fuerunt, qui privatas quasdam Ecclesias & singularia asceteria, tam intra, quam extra Imperii, ac propriorum suorum territoriorum fines in specialem tutelam ex singulari affectu pietatis, aliove titulo privato assumere, fovere, & tutari non fuerunt dedignati. In cujus rei fidem ex antiquis documentis apud probatos Authores allegatis, varia testimonia & exempla afferemus, ne quid Augustorum Impp. pietati, & omnis generis Protectoriæ Advocatiæ Ecclesiasticæ ab Iphis præter Cæsareum officium ex amore Dei & veræ Religionis studio paramanter gestæ, etiam in hisce subtrahere velle videamur.

II. Filum narrationis a *Ludovico* vere *Pio* ordimur: Apud istum celeberrimi in Helvetia monasterii a *S. Gallo* nuncupati Abbas, narrante rem quodam monacho ejusdem cænobii *apud Du Chesne* humillime exposuit, quod reiculæ i. e. modicæ res & possessiones sui asceterii non ex Regalibus donariis, uti aliarum Ecclesiarum bene multarum, sed ex privatorum traditiunculis collectæ nullum privilegium aliorum monasteriorum, vel communes cunctorum populorum leges haberent, & ideo neminem suū Defensorem & Advocatum reperire potuissent. Quibus patienter auditis pientissimus Imperator, referente eodem cænobita,

Cunctis adversariis nostris se opponens, Advocatum se vilitatis nostræ coram cunctis Principibus suis profiteri non erubuit.

III.

III. *Otto Imp. I.* magni nominis Abbatiam, quæ in Eremito B. M. V. apud Helvetos magnifice exstructa conspicitur, in singularem protectionem anno 946. assumpsit, his verbis usus:

Sub Nostra defensione & immunitatis tuitione res illorum perpetualiter maneant.

Magerus L. C. cap. 5. n. 409.

Otto Imp. II. specialem se Ecclesiæ Passaviensis Protectorem professus est apud Lünig in *spicilegii tom. 2. p. 163.* Ubi plura ejusmodi de aliis Impp. exempla commemorat. *Fridericum Imp. I.* præcipuam Ecclesiæ Spirensi Advocatiam spondisse, sponsamque præstitisse narrat Crusius *p. 2. l. 2. Annal.* Similem defensionem *Fridericum Imp. II.* singulari nomine monasteriis Hirsau & Denckendorffen: *Rudolphum* vero *Imp. I. Albæ Dominorum Herren Alb. Albertum Imp. itidem I.* Cænobio Bebenhusano exhibuisse, ex diplomatibus testatur Besoldus. Bebenhusanum sub finem ita habet:

Monasterium Bebenhusanum cum personis & rebus suis Nostræ tuitioni seu defensioni speciali immediatæ præsentibus assumentes.

IV. His & omnibus aliis Cæsaribus hac in re maxime perspicuus *Carolus M.* suis exemplis fulgentissimis præluxit; is enim plurimas Ecclesias & sacra claustra singulari suæ defensioni commissa voluit. Rationem, quæ inter alias Eundem ad tantam pietatem excitavit, in proëmio diplomatis, quod monasterio Utenbeurenfi super ea protectione dedit, hisce aperuit:

Quoniam Principem ac Defensorem Ecclesiarum Nos fecit Dominus, ne ejus ingrati esse videamur munificentiae, servitium augmentare, Ecclesias multiplicare, super inceptis & constructis bene ac opportune, ne posthac destruantur, potestati Regali convenit tuitionem impertiri.

M. Magerus a Schoenberg L. C.

V. Videntur hæc Caroli verba ad advocatiam Universalem aut certe ad Majestaticam quidem pertinere, nihilominus hac ratione ex gene-

generali Ecclesiarum cura protectoria desumpta usus, specialem tuitionem in memorato diplomate prædicto monasterio condixit; quam ut & alii fundatores pro Ecclesiis a se excitatis obtinerent, eas Augustis Impp. humilibus precibus commendare studuerunt, eo fine, ut earundem Ecclesiarum conservationi perpetuæ (quantum in rebus humanis fieri potest) quam optime prospicerent. Cum vero tam pie sollicitam fundatorum commendationem ab Imperatoribus promptissima alacritate admissam negotiorum multitudo eorum memoriæ nonnunquam abstulisset, Synodus Ticinensis *canone* 16. decrevit:

Suggerendum est BB. Imperatoribus, quia hi, qui monasteria & Xenodochia sub defensione Sacri Palatii posuerunt, ideo fecisse probantur, quod a nullo melius, quam a Summis Potestatibus protegenda crediderint.

Ejuscemodi commendationis exemplar de Wifredo Comite & Ejus Coniuge Oda apud Regem Pipinum interpositæ enarrat Author vitæ S. Genulfi *Lib. 2. C. 8.*

VI. Singularis isthæc Advocatia nulla ratione Universalem aut Majestaticam impedit, nedum tollit, sed pulchro nexu sibi invicem copulantur: Quemadmodum enim Rex aut Princeps subditorum suorum aliquos, quibus protectionem & tutamen titulo communi Regis Principisve, uti omnibus aliis subditis jam debebat, eo non obstante singulari titulo aut affectione in specialem clientelam ac tuitionem recipere nullo modo prohibetur, ita, ut quos antea Subditos simpliciter, *gemeine Landes-Unterthanen*, habuit, atque habere deinceps pergit, nunc insuper eosdem novo titulo tanquam subditos clientelares, *besondere Schutz-Unterthanen* respiciat & foveat: ita quoque nihil prorsus obstabit, quin Imperator nonnullas Ecclesias, quas Universalis aut Majestatici Advocati nomine protexit, eisdem quoque specialis tuitionis beneficium impertiatur.

VII. Quoniam vero Sacratissimi Imperatores sæpissime bellis, itineribus & aliis gravissimis Imperii negotiis impliciti Ecclesiis & Reli-

Religiosorum claustris, aliisque locis piis, in specialem protectionem receptis tam celerem opem, ac res eorum afflictæ exigebant, adferre non poterant; ne tamen illi datæ fidei & Advocati officio deessent, Principes, Comites aliosque viros pietatis ac religionis studio non minus quam potentia claros in suum locum veluti Subadvocatos sufficere amabant, qui suo nomine promissam Ecclesiis fidem exsolverent, injustos earum oppressores coercerent, ac illarum bona, jura, possessiones facta & integra conservarent. Horum exemplis omnes Historiarum libri refertissimi inveniuntur.

VIII. Carolum M. Adalberto Comiti Briaconico monasterii Augiæ divitis, *Reichenau*, Advocatiam delegasse, legimus apud Magerum *loc. cit.* Ernestum Austriæ Marchionem ab Henrico Imp. IV. Metropoleos Salisburgensis tutelam singulari diplomate sibi delatam assumpsisse, refert Cuspinianus *in sua Austria cap. 9. n. 650.* Onus protegendæ monasterium Gemblacense Ottonem Magnum in Comitem Lovaniensem devolvisse scribit Miræus *in Codice donat.* De Friderico Imp. I. idem narrat Besoldus *ex documentis Denckendorfsensis cænobii*, quod scilicet suum per Sueviæ Ducatum in urbe Eslingensi Vicarium modo dictæ Ecclesiæ Regulari Defensorem constituerit. Sic etiam Dagobertus Rex Arnulphi Austriæ Mosellanicæ Ducis tutelæ ac defensionis Trevirenses Ecclesias apud S. Petrum & B. Maximinum anno 623. commendavit, & eam quoque fideliter observare præcepit, eo fine,

Ut præfatarum Ecclesiarum res prospere ferantur, videlicet B. Petri & B. Maximini, ne deinceps a grassatoribus quidquam *eis* molestiæ inferatur.

Quod Patris exemplum Sigebertus pie sequutus anno 653. dictarum Ecclesiarum protectionem Domino Martino Arnulphi Ducis Austriæ Mosell. ex filio nepoti *pro conservanda Avitæ pietatis munificentia* imposuit, uti Franc. de Rosceres *de stemmat. Ducum Lothar. & Baar* exponit apud Christoph. Lehmann *in Chron. Spir. li. 2. cap. 36.*

IX. Non raro Imperatores Ecclesiis & Asceteriis earumque incolumitati in feros annos prospicere volentes derivatæ a Se Advocatiæ jus una cum Regalibus in feudum dederunt. Ita de Friderico Ahenobardo annotat author *Supplementi Frisingensis cap. 21.*, quod is Bertholdum Zeringiæ Ducem non solum de consuetis Regalibus, verum insuper de Advocatia Ecclesiarum Episcopaliū, quæ sunt Genevæ, Laufannæ, & Seduni, veluti de novo beneficio feudali investierit. Ssmæ Domus Austriaca & Bavara Advocatiam monasticam Regalibus accensent, quam antiquitus obtinuisse testatur Cuspinianus *l. c. pag. 39.* De eodem tractat laudatissimus Magerus *cit. cap. 9.*

X. Alias Romanis Imperantes, dum certos & perpetuos Ecclesiis Sub-Advocatos justis de causis obtrudere nolebant, voluerunt, ut Ecclesiæ ingruentibus adversitatum tempestatibus, quibus ipsi per se & immediate ex justo impedimento occurrere forti auxilio non poterant, a se Advocatos protectorios efflagitarent, quos etiam facile impetrabant. Testes hujus rei sunt Capitularium libri, quorum 7mo ita statuitur:

Pro Ecclesiarum causis ac necessitatibus, atque servorum Dei executores vel Advocati seu Defensores, quoties necessitas ingruerit, a Principe postulentur, & ab eo fideliter atque libenter juxta Canonicas Sanctiones fidelissimi dentur.

Ipsipsum jam præcedente *libro 5. cap. 31.* Carolus Imp. ordinaverat dicens:

Defensores Ecclesiarum adversus potentiam sæcularium vel divitum ab Imperatore sunt poscendi.

XI. Fuerunt non pauci fundatores, quibus nec animus, nec vires defensionis deerant, qui Advocatiam protectionis, salvo jure Advocatitio Imperatoris, in Ecclesias a se fundatas sibi ipsis reservarunt, quod antiqua nos instrumenta multis edocent. Hæc Advocatia haud immerito *originaria* dici potest. Interdum fundatores de Imperato-

ris

ris & plerumque etiam Ecclesiarum a se erectarum consensu Virum potentem desuper rogatum in primævis foundationum litteris in protectorem dabant: ubi autem horum nihil a piissimis fundatoribus observatum deprehendebatur, Imperatorum veluti Universalium Advocatorum sollicitudo implorari solebat, ut Ecclesiis copiam pro sua in illas clementia facerent, sibi, quem vellent ipsæ, defensorem deligendi, & Advocatum inferiorem constituendi. Talem facultatem Conradus Imp. IV. monasterio Eboracensi solemnī diplomate anno Christi 1420. confecto gratiose concessit, ex quo sæpius cum laude nominatus Magerus sequentia extraxit:

Sicut Ordo Cisterciensis ab omni Advocatorum genere juxta primariam institutionem suam semper liber extitit & immunis, sic deinceps eadem Ecclesia (*Eboracensis*) excepto solo Romanorum Imperatore, nulli prorsus Advocatorum, nisi cui se voluntarie subjecerit, ita, quod velle suum postea valeat immutare, per prædia & possessiones suas aliquatenus sit subiecta.

Cap. 1. cit. diff. n. 27.

XII. Idem Author hac in re deprædicat Henrici Imp. IV. erga monasterium Allerspach paternos favores, quibus simile privilegium Advocatum protectorem suū amantem, & in quo firmam fiduciam collocaret, assumendi authenticis litteris anno 1123. elargitus est, in quibus ita legimus:

Ut Abbas cum fratribus Advocatum sibi, quem utiliorem providerit, constituat.

Rarius est, quod de Asceterio Hirsaugiensi refertur, quod scilicet illud a Romano Pontifice Urbano II, prætermisso, uti videtur, Cæsare veniam sibi Advocatum constituendi petierit & obtinuerit; nec omnino absone, nam & Romanus Pontifex Advocatus Ecclesiarum Universalis est, aut Spiritualis, cum Imperator temporalis solummodo dicatur. Verba concessionis Pontificiæ Trithemius in Chronico dicti monasterii producit, ex quo sequentia recitamus:

Advccatum autem Imperatorem Romanorum, qui & Noster Advocatus est, præficimus: propter multiplices tamen Ejus curas & dispositiones liceat Abbati & Fratribus, Illum *de Calune* eligere, si idoneus fuerit, . . . fin autem alias, undecunque libet, liceat alium eligere.

XIII. A diverso modo, quo Advocati protectorii particularium Ecclesiarum constituuntur, Advocatiæ quoque diversis a se nominibus distinguuntur. Quam sibi fundatores reservarunt, secundum superius dicta nuncupatur *Originaria*. Quam Catholici Imperantes ex speciali benevolentia affectu in se receperunt, *Assumpta*: quæ ab Imperatoribus & aliis, quibus Subadvocatos dandi facultas est, Ecclesiis irrequisitis imponitur, aut etiam requirentibus datur, non harum sed dantium arbitrio, *Dativa*: quæ certæ familiæ adhæret, *Gentilitia* vel *Familiaris*. Quam sibi Ecclesiæ opis indigæ tanquam utilem ex singulari confidentia adoptant sine pacto *Electitia simpliciter*: cum pacto, quod passim accidit, *Pactitia simul & Electitia*: quæ ad hæredes extraneos quoque transit, *Hæreditaria*: quæ denique testamento ex prima institutione relinqui potest, *Testamentaria* appellatur.

XIV. Gentilitia & familiaris cum familia extinguitur, & sic Ecclesia evadit libera, argumento a jure patronatus familiari, itidem feudo & emphyteusi derivato. Hæreditaria *per testamentum* tunc solummodo obtinet, ut ad hæredem scriptum transeat, quando testator jus Advocaticum singulariter in ultima sua dispositione exprimit, secus si solum ordinet, *ut hæres in omnia sua bona & jura succedat*; siquidem in generali concessione Advocatia non censetur comprehensa, cujus ratio datur, quod Advocatia singulares dotes in Advocato deposcat, quæ in singulis hæredibus non reperiuntur. Unde argumentum a jure Patronatus ad Advocaticum protectorium, uti paulo inferius dicitur, recte non ducitur. Pleræque Advocatiæ, si originarias & familiares excipias, electitiæ sunt, & hæ potissimam partem insimul pactitiæ, cum lucro & quæstu Advocatorum constitutæ, de quo argumento paulo post.

XV.

XV. Sunt, qui Advocatiam particularium Ecclesiarum certis personis communicatam cum jure patronatus confundunt, quæ tamen multis modis a se invicem differunt: Nam *imo* jus patronatus sæpe numero est *reale*, & certo Castro, prædio, cui antiqua phrasi inhærere fingitur, affixum, quocum ad omnem & qualemcunque proprietarium aut legitimum possessorem *juxta cap. 7. de jure patron.* ex liberali dispositione Ecclesiæ devolvitur: Hoc vero de Advocatia nullo libi legimus constitutum, nec forte congruenter constitui posse videtur, cum Advocatia singulares dotes, ut Ecclesiæ sit bene prospectum, in Advocato desideret, non item jus patronatus in patrono, qui tantum personam ad Collatorem adducit, cujus idoneitatem ipse Collator explorat: unde in dandis & constituendis inferioribus Advocatis, sicut in designando procuratore aut negotiorum gestore, ad singularem personæ industriam attendi solet.

XVI. Deinde Advocatia ex longe alia origine ac jus patronatus derivatur: *Patronum* enim, juxta decantatum versiculum *faciunt dos, ædificatio, fundus.* Glossa in *Can. 26. XVI. q. 7.* Advocatum protectorium e contra creant, Suprema Cæsarea Majestas, Superioritas Territorialis, Mandatum Cæsareum & Regium, infeudatio, pactum, electio, humiles preces apud Papam vel Imperatorem interpositæ. De quibus supra egimus. Porro jus patronatus fundanti, dotanti, & ædificatori Ecclesiæ etiam de hoc jure non cogitanti, modo contraria voluntate illud non rejiciat, ex liberali juris Ecclesiastici dispensatione acquiri solet: Non ita Advocatia Ecclesiastica, si Universalem, & Majestaticam, quæ Dignitati Imperiali, Regiæ & Territoriali cohærent, exceperis, comparatur, quæ libera Advocati voluntate & Ecclesiarum consensu ordinariè perficitur.

XVII. Denique aliud officium & finis est Patroni, aliud Advocati. Hujus scilicet advocati est Ecclesiam aut monasterium sibi commissum ab injuriis, grassationibus & violentis invasionibus vi & armis

defendere, jura, bona & possessiones integra servare, & manifesta injustitia forte invasa retrahere: Istius nempe Patroni autem munus exigit, ad vacantes Ecclesias homines idoneos & dotibus legalibus instructos Superioribus Ecclesiasticis præsentare, modeste & sine armorum strepitu curare, ne foundationes dotesque ad alienas manus delabantur, illæque ab ipsis Ecclesiarum & Monasteriorum Præsulibus, absque eo, quod Administrationi bonorum illorum sese immisceant, utiliter ac debite regantur, & in sua frugifera integritate conserventur.

XVIII. Quoniam vero multæ Ecclesiæ inferiores patronos habent, Advocatis autem protectoriis destitutæ sunt, & patroni certo modo suis Ecclesiis quoque auxilium & protectionem exhibent, accidit, ut & ipsi Summi Pontifices Patronos interdum in suis decretis honorifico Advocati nomine compellaverint: cujus rei exempla nobis Alexander III. & Lucius III. subministrant, Hic in epistola decretali ad Norvicensem Episcopum anno 1180. data, cujus pars *cap. 24. § de Jure Patron.* refertur, & ita habet:

Cum autem Advocatus clericum idoneum Episcopo præsentaverit (*Hoc autem patroni, non Advocati proprie talis est.*)

Ille autem ad Episcopum Exoniensem scribit, relatus *can. 6. tit. eod.*

Quia Clerici quidam Advocatias Ecclesiarum sibi comparant, vel quocunque medio possunt, acquirunt, ut postmodum eorum filii (*ante Clericatum in matrimonio geniti*) vel nepotes ad easdem Ecclesias præsententur &c.

XIX. Plurimi quidem ex Imperatoribus specialem protectionem Ecclesiis & Monasteriis gratis exhibuerunt, solo defensionis per se ipsos præstitæ honore, excelsæ munificentæ, ac suæ erga Deum pietatis gloria contenti in terris, laborum suorum atque impensarum retributionem a bonorum omnium remuneratore expectantes in cælis (quamvis nec terrena Deus fideles hosce locorum piorum Advocatos bene-

benedictione inanes dimiserit) fuerunt nihilominus, qui pro mundi-
burde & suscepto Defensoris officio a monasteriis aliquid sibi dependi
voluerunt. Ratbertus *de casibus monasterii S. Galli c. 8.* refert de
Ludovico Pio sequentia:

Rex piissimus Ludovicus in eadem charta conscribi jussit regia dona, sibi-
met ipsi secundum consuetudinem aliorum monasteriorum pro securitate præ-
dictorum quot annis ventura, id est duos caballos & duo scuta cum lanceis.

Abbas Urspergensis de sua Ecclesia perhibet, quod Fridericus I. Im-
perator per suum in Suevia procuratorem pro Advocatia defensoria,
quam in se susceperat, annuatim exegerit Advocaticum, scilicet ut qui-
libet mansus rusticanorum prædiorum solveret maltare unum avenæ
pro annona equorum, non quidem suorum, sed officialium.

XX. Subadvocatis, quos Imperatores sibi, ut auxilium prom-
ptius ex vicinia haberent Ecclesiæ, substituere passim etiam in parti-
cularibus Ecclesiis solebant, officium suum semper lucrosum volue-
runt, aut enim ipsi feuda in præmium illis assignabant, aut certum
aliquid in pecunia vel aliis rebus, per modum annui census Ecclesiis
& Monasteriis imponebant. Salarium hoc annuum *Advocaticum, jus*
Advocaticum, justitia Advocatiæ, germanice *Vogtrecht* dicebatur, imo
subinde ipsius Ecclesiæ Defendendæ nomine efferebatur. Sic Maxi-
milianus Imp. I, dum anno 1504. monasterii Maulbrunnensis Advoca-
tiam Ulrico Wirtenbergæ Duci donaret, ipsam Maulbrunnam eidem
donasse legitur: Ecclesiam autem illam Duci donatam re ipsa non
fuisse, inde patet, quod Idem Imperator ex post facto Abbatem illius,
veluti immediatum Imperii civem ad Comitata solemnia vocari jusserit.

Beſold in prodromo monum. Wirtenb. cap. 10.

XXI. Assertum aliquot Imperatorum factis comprobamus.
De Ottone I. Miræus in *charta designationis*, quam publico typo spar-
sit, narrat, quod Is Comiti Lovaniensi pro Advocatia Abbatia Gem-
blacen-

blacensis in Ducatu Brabantia, de consensu tamen fundatoris, Abbatis & Conventus d. mon. certum beneficium seu jus percipiendi quosdam redditus constituerit, ac eidem Comiti Subadvocatum permiserit, cujus jura sequentibus definivit:

Subadvocatus in villis ad Abbatiam pertinentibus nihil aliud juris habebit, nisi per singulos annos de unaquaque domo denarium unum, gallinam unam, & avenae Sextarium unum.

Idem Miræus in alia charta *cap. 53. suæ compilationis* ait, quod Comes Limburgensis, quæ Advocatus Sancti Trudonis anno 1130. in beneficio habuerit assignatos mille & centum mansos terræ in verbis:

Vos habebitis in feodo (*feudo*) mille & centum mansos.

Jussitque Imperator, ut præter beneficium & jura, quibus donabantur, Advocati nihil exigèrent.

Spicileg. tom. 6. cap. 53.

Apud Thomass. N. V. E. discipl. p. 3. L. 2. C. 55. n. 3.

XXII. Pari ratione Imperatores Advocatis forensibus & jurisdictionalibus Ecclesiarum & cœnobiorum certum quid, Salarium loco constituere placuit, quod plerumque in tertia sportularum judicialium parte consistebat, uti pronum est colligere ex Joan. Nauclero. *vol. 2. generat. 27. fol. 698.* ubi is memorat, quod Carolus M. in diplomate super donatione Villæ Regalis, seu Ulmæ, taliter ordinaverit:

Statuimus & præcipimus, si præsens Advocatus Adelbertus vel quisquam suorum successorum in prædicta villa placitare (*i. e. placitum vel sententias judiciales inter subditos villæ regalis dicere*) voluerit quidquid placitando ibidem acquirat, tertia parte retenta, duas Abbati reddat.

Interdum lex aut consuetudo utrisque hisce Advocatis honorarium mercedis loco determinavit.

XXIII. Advocati Protectorii, quos de Imperatoris consensu Ecclesiæ & monasteria sibi elegerunt, defensionis onus admodum raro gratis

gratis & sine utilitate temporali assumebant, sed pacto inter ipsos & Ecclesias inito, hinc terra in feudum, aut alia res temporalis Advocato constituta, inde Ecclesiæ Defensio promissa. Exemplum loco mille unicum ex Ludov. Thomassino loco §. 20. superius allegato adducere sufficiet. Abbatia S. Salvatoris a Bertholdo Tullensi Episcopo extracta videns, se non posse tot & tantis, quibus undique impetebatur, molestationibus resistere, Albimontii Dominum in Advocatum & Conservatorem sibi ad id elegit, eique jura & proventus addixit annuos in armenta, domos, lites, stagna, piscationes & id genus alia: Advocatus vero partes suas Abbati præstabat & monasterio.

Ex Chronico Sennonenfi.

XXIV. Conradus Friderici I. Augusti Frater, qui Hermannō in Palatinatu Rheni successit, magnanimi pectoris Princeps & Religionis amantissimus plurium insignium Ecclesiarum Advocatiam Defensoriam in se suscepit, puta Archiepiscopalis Trevirensis: Cathedralium, quæ sunt Argentinæ, Spiræ, Herbipoli in Franconia, Abbatialis Fuldæ apud Buchones, nec non Principalis Weisenburgensis, quibus adjunxit tutelam protectoriæ monasteriorum Laurisheim - Limburg - Ravengirsburg - & Salatien - vulgo Selzensis, uti de illo scribit notissimus Tolnerus scriptor Palatinus, quin temporale inde commodum Eidem provenisse commemoret: obtrusum tamen sibi a Wormatiensi Episcopo & Capitulo feudum in auxiliatricis Advocatiæ præmium acceptasse idem Tolnerus asserit, & litteris infeudationis, quas Episcopus cum Capitulo Eidem Conrado obtulit, probat, ex quibus sequentia excerpta suæ historiæ omnibus notissimæ inseruit:

Quia Dominus commisit vobis potestatem, per quam Wormatiensem Ecclesiam juvare potestis, & ei assistere in necessitatibus, ut ad auxilium & consilium tam nostrum, quam ejusdem Ecclesiæ tam Vos, quam Successores vestri sitis perpetuo obligati, & Vobis & Successoribus Vestris concessimus, & assignamus de communi consensu Capituli nostri Castrum in Heidelberg

delberg cum burgo ipsius castri, & Cometiam Stahlbohel cum omnibus
attinentiis.

In Historia Palatina. cap. 2. fol. 31. 32.

XXV. Nec indecens quicquam in eo, quod Ecclesiarum Advocatis
sub Imperatore constitutis, & in quorum illæ territorio sitæ non sunt,
feuda, aliasve utilitates temporales in defensionis præmium constitu-
ant, datur nobis invenire, quin potius sana ratio illud haud leviter
cohonestare videtur; nulla enim justitiæ lege Princeps, Comes, alius-
ve Dynasta Ecclesiam aut Monasterium extra suum territorium ex-
istens, & quidem cum tanto suo incommodo, quod armatam Advoca-
tiam comitari solet, defendere tenetur. Cum enim talis defensio vario
apparatu bellico & multo milite suscipi persæpe debeat, multas quo-
que expensas & sumptus deposcit, quin adeo in causâ non raro est, ut
quos ab Ecclesiæ & monasterii invasione, direptione, oppressione ar-
cere conatur malignos homines, hos contra se irritet, ita, ut rabiem illi
ac vim, quam Ecclesiis parabant, in ejus Advocatum convertant, &
ingens valde sæpe damnum illius terris ac bonis inferant; unde sum-
ptuosum bellum facili negotio enasci potest. His adde commoda plu-
rima, conservationem potissimum jurium ac bonorum suorum, quæ
Ecclesiis ac Monasteriis ex Advocatiali protectione affluunt; quæ sane
omnia talia sunt, ac tanta, ut meritissimo jure Ecclesiæ condigno hono-
rario suis Advocatis Imperatori subordinatis correspondeant.

C A P U T VI.

DE OFFICIO AC JURE SUMMORUM ET ALIORUM ECCLESIARUM ADVOCATORUM.

I. **O**fficio Advocati protectorii non solum ex hætenus dictis, ve-
rum etiam ex ipsa nomenclatura manifestum redditur, quod ni-
mirum illud in nuda protectione ac defensione consistat: proinde Im-
peratorum qua Supremo & universali Advocato Ecclesiastico, & vi illius
tute-

tutelæ cum officio Cæsareo susceptæ incumbit, totam Ecclesiam ejusque Statum, quoad caput & membra, jura & possessiones legitime comparatas, Fidei præterea dogmata, morum decreta & alias constitutiones Summorum PP. & CC. in sua puritate juxta ductum Eorundem conservare, & contra adversarios fortiter defendere: Dominis vero territorialibus ut Advocatis Majestaticis idipsum in suis propriis territoriis, sub Imperatore, curare. Vide *cap. 3. §§. 2. & 3.*

II. Advocatia tamen protectoria qualiscunque, tam Ecclesiastica quam profana nullam Advocato in protegendum clientem, ejusve bona, jura, subditos &c. jurisdictionem *per se & ratione sui* tribuit. Assertum contrita a multis sæculis paræmia cantavit:

Schutz und Schirm giebt keine Obrigkeit.

Quam communis, imo unanimis Doctorum sententia confirmat. Quando igitur immediatus Imperii subditus, sive Ecclesia fuerit, sive civitas, aut privatus homo, nobilis vel ignobilis, a quodam Principe in protectionem recipitur, nihil Princeps in illum jurisdictionis acquirit; quia protegendus solum in Protectoris *clientelam*, non subjectionem transit; quapropter Princeps Protector talem clientem in suis litteris non vocat: *lieben getreuen*; quia ista appellatio solummodo in subditos principali jurisdictioni ex recepto usu cadere & usurpari solet.

Gaillius de Arrestis Imperii. Cap. 7. nr. 13.

Reichenberg de Advocatis & Advocatis Germaniæ. §. 30.

III. Ex certissimo isthoc fundamento Augusti Imperatores in suis diplomatibus protectoriis, quæ certis Ecclesiis, Principibus, populis & alienis subditis immediatis concedere dignati sunt, rem ita sollicitè egerunt, ut salvam semper & intactam prioris seu ordinarii Domini immediati jurisdictionem, cui in Tutelam Cæsaream receptus antea subjectus fuerat, esse voluerint. Siquidem diplomata protectoria

naturam imitantur privilegiorum, quæ juribus Tertio quæsitis & quiete possessis, minime debent præjudicare. Neque necesse est, ut dicta salvatio jurium ipsi protectionis instrumento inferatur, quia hæc ex natura simplicis protectionis fuit, & ipsa per se jam inesse intelligitur: id quod multis deducit juris Feudalis Vitembergæ Professor Martinus Chladenius in diff. anno 1750. edita, cui titulus:

Diplomata protectoria intelligi salva Jurisdictione ordinaria.

IV. Placuit nihilominus Sacratissimis Imperatoribus justis de causis clausulam: *salva jurisdictione ordinaria.* sæpius diplomatibus, quibus vel Ipsi quibusdam singularem protectionem condixerunt, aut facultatem, sibi specialem protectorem eligendi tribuerunt, inspergere, quo scilicet Protectores sui officii admonitos cohiberent, vel clientes metu novæ subjectionis & jurium pristinorum minuendorum liberarent. Rem quibusdam exemplis profanis illustramus. Gloriosissimus Rom. Rex RUPERTUS ex Comitibus Palatinis Rheni Civitati Spirensi, quæ seipsam cum multis aliis urbibus regit, anno 1408. protectionis a se Ipso præstandæ tabulas tradidit, sed ita confectas, ut civitatis atque adeo singulorum subditorum privilegia, jura, libertas & probatæ consuetudines intacta atque illæsa perdurarent.

Lehmanni Chron. Spirens. lib. VII. cap. 75. fol. 853.

V. Fridericus III. Imp. Marchioni Badensi anno 1454. Imperiali liberæque civitati Eslingensi protectorem dedit, ast cum clausula:

Doch in alle weeg Uns und dem Heiligen Reich an unser Obrigkeit, und gewaltsame unvorgreiflich, und unschädlich.

Eodem modo Imp. Carolus V. in diplomate Episcopo Leodiensi anno 1521. expedito Protectores & Conservatores indulgit quidem, sic tamen, ne contra receptum morem jurisdictionem in Episcopi subditos & terrarum istarum incolas exercerent. Ita autem Cæsar constituit:

Ordinamus, quod de cætero omnes ac singuli subditi & incolæ dictæ patriæ Leodiensis coram suo proprio iudice, tribunali, ac justitia ordinaria Spiritua-

rituali, ac Seculari debeant tutari . . . quodque nulli conservatores vigore conservatorium (*seu advocatiarum*) jurisdictionem in quibusvis causis exercere debeant.

Lünnig teutsch Reichs-Archiv. part. spec. contin. 1.

VI. Nec protectoria mediatis Imperii subditis, quando licent, concessa illos a communi sui Domini territorialis jurisdictione eximunt; hinc dum Sueci concinnandæ eo tempore pacificationis Westphalicæ schema delinearent, tabulis illis publicis inferenda putabant verba:

Privilegia, immunitates, executiones aut protectoria provincialibus, civibus, aut subditis Statuum non concedantur, absque eorum, quorum interest, consensu.

Quæ tamen verba Legati Cæsarei expungenda duxerunt, rationem Suecico schemati adscribentes:

Es wäre juris per se, also dieses Orts crambe bis cocta.

In idem cum Cæsareis placitum iverunt plurimorum Statuum Legati opposcentes:

Das dieser Syus zu præteriren, weil er ohnedem schon juris.

Schwedische project apud Godfrid de Mayeren ad acta P. W. lib. 29.

§. 3. n. 1. pag. 492. Videatur quoque Capitul. Franc. 1. art. 15.

§. 1. § 2.

VII. Quæ laudatus Chladenius de urbium, populorum & alienorum subditorum protectione docet, quod ista scilicet Advocato protectorio jurisdictionem non largiatur, hæc eadem cohærenti doctrina Ecclesiarum & cænobiorum protectioni Advocaticæ, ut debuit, applicat, & unam eandemque utriusque Advocatiæ rationem esse, verissime tradit. Unde lectorem monet, si forte is videat, Advocatos protectores, *Schutz- und Schirm-Vögt*, jurisdictionem non in Ecclesias quidem ipsas, sed in Ecclesiarum subditos exercere, id non Advocatiæ *per se*, verum pacto, aut privilegio, præscriptioni, aut reservationi in

limine foundationis constitutæ, aut juri territoriali tribuat. Tum concludit Chladenius, Advocatum, cui nihil dictorum patrocinator, & qui nihilominus aliquam jurisdictionis partem in Ecclesiæ clientelaris subditos exercere audeat, munere Advocati non uti, sed abuti.

Cit. Diff. §. XVII.

VIII. Doctrina hujus & aliorum JCtorum de exclusione Advocatorum Ecclesiasticorum ab exercitio jurisdictionis in Ecclesiarum profana jura & subditos conformis est Constitutionibus Caroli V. Imp. Glor. mem. Hic enim in una, quam Bruxellis anno 1549. edidit, severe prohibet, ne Advocati demandata sibi protectione abutantur, Prælatos, Ecclesias, Monasteria, contra protectionis indolem usurpando, opprimendo, gravando, cum ad hoc inter alia dati sint, ut eorum jura ac bona conservent, & adversus impetitores pro virili tueantur. Idem ipse Carolus, dum urbi Hildesienfi singulare protectorium indulgeret, prius subjectionis vinculum, quo illa Episcopo colligata fuit, omnino indiscissum voluit.

Goldast. in ita dict. Const. Imp. tom. 3. pag. 565.

IX. Quod ipsum longissime ante Caroli V. tempora Fridericus I. jam observavit: nam dum Imperator ille anno 1159. Asceterium Richersbergense, Archiepiscopi Salisburgensis juribus addictum in Cæsaream protectionem speciali clementia reciperet, in diplomate desuper conscripto diserte cavit, ne Metropolitana jurisdictio vel minimum inde pateretur. Tenor litterarum ita sonat:

Richersbergense cœnobium salva in omnibus Archiepiscopi Salzburgerensis, quæ prælibata est, jurisdictione, Nos in nostræ Imperialis Majestatis, & omnium Successorum Nostrorum tutelam recipimus.

J. P. de Ludwieg. rerum Bamb. vol. 2. pag. 281.

X. Ex quibus aliisque innumeris documentis & constanti omnium Doctorum sensu apertissime constat, Advocatiam protectoriam defen-

defensione regulariter absolvi, & in ea præcipuum Advocati Protectoris munus contineri. Nihilominus Slevogt *cit. diff. th. 3.* Advocatiam Ecclesiasticam non solum in tuenda, verum etiam in regenda Ecclesia, inverso ordine & maxima doctrinæ inconstantia constituit; unde Advocatiæ omne jus Sacrorum innectit, Imperatorem ex Advoto & Defensore in Papam & Moderatorem Ecclesiæ Universalem creans. Slevogtio passim Scriptores A. C. addicti consentiunt, quorum longissimum catalogum Pfeffinger in *Vitriario Illustr. tom. 3. tit. 2. n. 8. lit. a.* attexit. Qui eodem loco prædictum Sacrorum jus Cæsari- bus ex *ordinatione divina*, quam tamen ex *solo Veteri testamento & Synagoga*, quæ a nova Christi Ecclesia plurimum distat, inconcinne petit: tum ex *Universali potestate Imperatoris legislativa*, quæ sola temporalis & secularis esse noscitur: nec non ex titulis *Pastoris, Nutritii Ecclesiæ, Vicarii & Ministri, Protectoris Conciliorum*, quibus in Sacro Codice Reges condecorantur, derivat, qui tamen omnes solo defensoris officio quam facillime salvantur, inani studio vindicare laborat. Post hæc 14. actus, quibus Cæsares & Reges jus sacrorum vigore suæ Majestatis, vel Supremæ ac Universalis Advocatiæ exercuisse putat, subjungit, quos singulos refellere hic nimis longum, tum quia ea res directe huc non pertinet, tum quia id jam sæpe præstitimus in dissertationibus de his argumentis successive editis, veluti:

Ad cap. Hadrianus 22. Distinct. 63. anno 1755.

De Ficto posthuminio juris sacrorum Principibus per P. R. & W. restituti anno 1757.

De juribus patroni in Ecclesia sui patronatus anno 1762.

De juramento fidelitatis in Catholico Clero Secularibus Dominis præstando. anno 1767.

XI. Advocatorum sub Universali Ecclesiarum Tutore Cæsare constitutorum, sive ab Imperatoribus dati, sive ab Ecclesiis & Monasteriis electi fuerint, munus est, ut defensionem eo modo, quo illa

ipsis imposita est, accurate & opportuno præstent tempore, ac insuper Advocatico, quod ipsis vel Imperator vel pactum constituit, omnino contenti sint, nec ultra id aliud extorqueant, multo minus ipsas Ecclesias invadant, bona diripiant, earumque jura sibi usurpent, neque administrationibus Ecclesiarum ac bonorum, nisi forte conventio, præscriptio legitime peracta, vel aliis justus titulus (quem adversante ipsis præsumptione juris docere tenentur) suffragetur, sese immisceant.

Chockier de Advocatis. quæst. 59.

Spicileg. tom. III. Chronici Senonensis.

Besoldi in docum Laureac. 8. notæ a pag. 73.

XII. Sed omne Advocatorum genus limites sibi præscriptos, cupiditate vincente honestatem & justitiam longe transfiliit, ita ut universæ propemodum Ecclesiæ immunes se ab iis efficere summis viribus contenderint, Ipsique Cæsares ac Reges magnam se gratiam facturos existimabant, si dilectas sibi Ecclesias a tanto onere eximerent. Cujus rei exemplum illustre nobis reliquit Albertus I. Rom. Rex, dum anno 1303. conditum a se monasterium Regiofontanum, *Königsbrunn*, ab omni Advocatiali onere liberavit. Eandem libertatem alii Cæsares aliis cænobiis incredibili eorum gaudio gratiose indulserunt, veluti Ludovicus IV. monasterio Rotenmünster: Rupertus Palatinus R. Rex Neoburgensi, Carolus IV. & Fridericus III. Albæ Dominorum, Alpirpacensi, Anhusano, Blaubeurano, Denckendorffeni, Hirs- aug- Lorsch- & Maulbrunensi &c. &c. Vide Magerum *cap. 5. n. 441.*

XIII. Ut igitur de singulorum Advocatorum excessibus pauca dicamus, initium ducimus a Foren- & jurisdictionalibus: His Carolus M, uti superiore capite §. 22. insinuavimus, & postea Henrici III. & IV. accedente usu & longæva consuetudine nonnisi 3tiam partem multarum & placitarum concesserat, ut est apud Chockier & Besoldum *loc. citt.* Sed cum isti Advocati nihilominus ab hac mensura longissime exorbitarent, Eos Concilium Rhemense anno 1148. *cap. 6,*

ac po-

ac postea, cum nihil emendarentur, Synodus Oecumenica Lateran. IV. anno 1215. *cap. 45.* coarctare studuit. Hæc postrema post recensitos Advocatorum defectus in hunc modum statuit:

Cum igitur, quod ad defensionis subsidium est inventum, ad depressionis dispendium non debeat retorqueri; prohibemus expresse, ne Patroni, vel Advocati seu Vicedomini super præmissis de cætero plus usurpent, quam reperitur in jure expressum; & si contra præsumpserint, per severitatem Canonicam districtissime compescantur.

Cap. in quibusdam §. 12. de pœnis.

Huic Lateranensi constitutioni Concilium Lugdunense sub Gregorio X. anno 1273. excommunicationem in prævaricatores adjunxit. Decisio Conciliaris refertur *cap. generali 13. §. de elect. in 6.*

Videantur etiam *cap. præterea 4. §. de jure patron. C. in singulis 7. in fine de statu monach.*

XIV. Nec minus grassati sunt Advocati Oeconomi ex laicali statu assumpti, nam quemadmodum forenses jurisdictionem vicariam pro clientelaribus Ecclesiis a Cæsare aut fundatore sibi datam in jurisdictionem sibi propriam contra Ecclesias & monasteria verterunt, ita & isti Advocatiam Oeconomicam, *Kastenvogtey*, contra sui officii rationem, & optime cognitam fundatorum intentionem in dominium & jus proprietarium ausu temerario commutarunt, aut saltem bona Ecclesiæ in suum commodum magis, quam illius administrabant, sicque offas suas alieno adipe impinguarunt. Quos redarguit Gregor. X. in Concil. Lugdun. relatus *cap. Hoc consultissimo. 2. §. de reb. Eccl. alien. in 6.* & Trid. anathemati subjicit *Sess. XXII. cap. 11. de reform.* Infideles horum Advocatorum administrationes Ecclesias eo compulerunt, ut omnem operam indefesse impenderent, ut se ab iis liberarent, id quod tandem quoque felici successu effecerunt.

XV. Sed minora fuerunt damna, quæ Ecclesiæ ab Advocatis jurisdictionalibus & œconomis passæ fuerunt, nam facilius ob mino-

rem illorum potentiam huic malo remedium inveniebatur, longe maxima fuerunt, quæ ab Advocatis & Subadvocatis protectoribus, Viris passim præpotentibus, ac non raro Principalis præeminentiæ illis inferebantur. Illa generali compendio Zasius enarrat, dum scribit:

Verum isti (*Advocati minores monasteriorum protectorii*) pro defensione, ad quam tenentur, Monasteria & eorum subditos sæpe supprimunt, pro patrocinio oppugnant, subterunt, spoliant, gravant, premunt, flagellant, personisque, rebus, bonis, privilegiis & juribus monasteriorum abutuntur.

Feud. 10. Concl. 8.

XVI. Zassii testimonio longe antiquius est illud Salviani, siquidem idem ille jam sæculo IV. Defensores Ecclesiarum perstringit sequentibus:

Illud grave & peracerbum est, *inquiens*, quod hac lege Advocati tueri pauperes videntur, ut spolient: hac lege defendunt miseros, ut miseres faciant defendendo. Omnes enim hi, qui defendi videntur, defensoribus suis omnem fere substantiam suam prius, quam defendantur, addicunt: ac sic, ut Patres habeant defensionem, perdunt filii hæreditatem.

Lib. de gubernat. Dei ultra medium.

Conqueritur hoc ipsum monachus quidam Zwifaltensis Chronographus, dum ait:

Auro & argento cum Dei adjutorio hætenus maxime ab invasoribus protecti sumus: nam nullus noster Advocatus, nisi pro lucro suo nostris oppressoribus fuit oppositus: omnes enim, quæ sua sunt, quærunt. Nummus semper fuit præcipuus noster Advocatus.

Apud Crusium A. S. p. 2. L. 9. C. 20.

XVII. Atque ut quædam incommoda in specie proferamus: ingens sane fuerunt hospitationes Advocati & Advocatialis familiæ tam transeuntis, quam ex monasteriis ad venationes excurrentis & revertentis, ac longo sæpe tempore ibidem subsistentis, cum equis & cani-

canibus, quibus stabulationem & pabulum avenæ, hordei, aliarumque frugum magnâ copiâ subministrare, vecturas proprias & alienas procurare, integræ familiæ vero Advocatiali cum famulitio & venatoribus mensas laute & ad delicias instruere, & tam sumptuosis hospitibus insuper pecunias adjicere cogeantur. De quo videatur Befoldus *in prodromo vindiciarum* C. 8. Variæ mulieres insuper, quod longe pessimum erat, in intima septorum religiosorum subintroductæ; unde factum, ut non solum redditus & substantiæ monasteriorum, verum & mores ac disciplina Ecclesiastica multis in locis corruerint. Qua de re Concilium Meldense jam anno 845. apud Carolum Imp. conquestum fuisse tradit Harduinus *tom. IV. Concil. Col. 1487. n. 17.* Quæ & tanta monasterialium bonorum & disciplinæ jactura non paucos optimos principes permovit, ut asceteria ab hoc durissimo hospitiationis onere liberarint, quod a Leopoldo Archiduce Austriæ anno 1384. intuitu monasterii Regiofontani cum insigni laude commemorat Befoldus *in Cit. Prodromo* C. 8.

XVIII. His miseriis alia longe durior accessit, directâ invasio nimirum bonorum, atque ipsarum adeo personarum Ecclesiasticarum. Exempla sine numero scriptores allegant. Comites de Pogen *inferiorem Altach*, vetustum & hodiedum florens monasterium sub velamine tutelæ ad eas incitas redegerunt, ut prædia subtracta, redditus exhausti, & monasterium impar evaserit monachis sustentandis. Sicuti refert Hundius *in Metrop. Salisb. tom. 2.* De monasteriis Wirtenb. inspiciantur *duo libri Befoldi*, quos de hoc argumento edidit. Idem Befoldus *in prodromo vindic.* de nominato monasterio Denckendorff perhibet, illud a suis protectoribus, qui promiserant, se amore Dei illius tutelam suscepturos, ita fuisse oppressos, ut Præpositus hoc ovile suum anno 1450. deferere fuerit coactus. Persecutiones, possessionum & bonorum dissipationes per Advocatos monasterio Bebenhusano illatas & inde tantam asceterii ruinam, ut religiosi conventuales duabus

K 2

vici-

civibus per alia monasteria, aliaque loca fuerint dispersi, deplorat Joannes Papa XXII. in quadam bulla apud Besold. *in document. Bebenh.* Ipsi Imperatores & Reges tam acerbis monasteriorum fatis indoluerunt, uti Philippus Rom. Rex apud Abbatem Uspergenssem *in vita ejusdem Regis.* Rudolphus I. Imp. *in Diplom. apud Rotenburg dato anno 1275.* Ludovicus IV. Imp. anno 1338. & laudatissimus Rupertus Rom. Rex anno 1401. præcipue super collapsio per Advocatos statu Monasterii Albædominorum. De invasione monasteriorum, quam amare ob imminutam matriculam Imperii conquestus fuerit Maximilianus Imp. II, legi potest in Recessu Imperii Spiræ de anno 1570. §. *als wir dann weiters* 108. Legi quoque super hoc tristi argumento meretur Browerus *in antiquit. Fuldens.* Christoph. Paulini *tract. de Advocatis Monasticis* §. 18. Wehner *in princ. observ.* 5. Vogthey. Theodor. Reincking *de Regim. Eccles. & Sæcul. lib. 3. Cl. 1. C. 9. n. 59.* Magerus C. 1. n. 205. *sqq. de Advocatia armata.*

XIX. Aliqua causa prædictæ occupationis inde petita fuit, quod jus Advocaticum *sub nomine monasterii* veteres bonis suis Cameralibus adscripserint. *Vide Cap. 5. §. 20.* quo sensu conductor *suum* agrum, habitator *suam* domum, beneficiatus *suam* Ecclesiam dicere solent. Unde factum, ut non jam jus Advocatiæ seu onus defendendi cum assignato annuo salario, sed ipsum *Corpus*, id est Ecclesias & bona illarum in dominio suo pessime persuasi Advocati esse contenderent, a vero fine, origine & natura Advocatiæ quam longissime exerrantes. Mos bona Ecclesiastica Cameralibus adnumerandi olim viguit in Bohemix Regno, etiam tabulis Regni illatus, sed Ferdinandus I. Imp. pro sua pietate in testamenti sui tabulis abolitum & omnino deletum illud voluit, quod per falsam persuasionem Ecclesiarum bona in album Cameralium bonorum irrepsissent.

Testam. Ferdin. I. quoad passum concernentem habet commonitorium ad Jctos Cath. nuper editum C. 5. §. 5. 6.

XX. Novum gravamen Ecclesiis inde accersebatur, quod passim jus Advocatiæ (quod tamen ex dictis non tam jus, quam onus dici debet) una cum salario Advocatico venditione, donatione, permutatione, oppignoratione aliisque modis in alios sæpe ineptos, nec vili pretio transferreretur; unde bona monasteriorum in periculum primo distractionis adducebantur, ac demum ipsa distrahebantur. Cui malo Camera Imperialis Spiræ aliquando occurrit, decernens, quod per ejusmodi contractus tantum jus Advocaticum, neutiquam bona, transferatur, uti causa inter Wirtenbergenses & Monasterium Oberstenfeld judicata nos edocet, apud Besold. *in Cit. Prodromo Cap. 8. pag. 125.* Felici tamen, an infelici dicamus, fato contigit, ut illud jus Advocaticum ab illis ipsis monasteriis eodem pretio, quo aliis venale erat expositum, fuerit redemptum. Exempla refert mox nominatus Besoldus *l. cit.*

XXI. Quibus Advocatis volupe non erat Advocatiam alienare, illis in jurisdictionem & titulum tam a fundatione alienum, quam Ecclesiis præjudiciosum eam commutare minime displicuit. Et dum Advocati antea juramentum de libertate Ecclesiarum, juribus & illarum bonis tuendis atque curandis, instar tutorum, ex præscripto Urbani Papæ II. anno 1095. apud Trithem *in Chron. Hirsaug.* Besold *in docum. Hirsaug.* Mager *L. C. Cap. 9. & 14.* edere debebant, inverso stilo ipsi ab Ecclesiis & Monasteriis Sacramentum Clientelare potenter extuderunt; a quo juramento ad subjectionem, & ab hac ad jurisdictionem transire non reformidarunt, cum tamen ex supra dictis & communi omnium Doctorum calculo protectoria Advocatia jurisdictionem & subjectionem non involvat.

XXII. Levius malum, quo tamen Ecclesiæ non modice etiam a supremis Advocatis vexabantur, erat *jus Regalium*, quod in Gallia primo adinventum, postea quoque in Imperium pedem movit & ad tempus invaluit. Vigore hujus mortui ab intestato Episcopi & Abbatis

Principis bona mobilia & se moventia, nec non proventus ex immobilibus ad Episcopatum pertinentibus Camera Imperiali *Sede vacante* inferrebantur. Sed Principes Germaniæ eo tempore, quo Otto IV. in Imperatorem electus erat, indignitate rei commoti Innocentio Papæ III. significarunt anno 1200, pravam illam consuetudinem ab Ottone fuisse abolitam, illumque statuisse, ut bona a Prælatiis relicta futuris successoribus conservari debeant. *apud Baron. ad ann. 996.* Pium Ottonis sui prædecessoris exemplum sequutus Fridericus II. Solemni Constitutione anno 1213. edita, & in sua bulla aurea anno 1219. ad Honorium Papam III. confirmata Ecclesias hoc onere absolvit. Verba Goldastus *l. c.* sequentibus reddit:

Illum quoque dimittimus & refutamus abusum, quem in occupandis bonis decedentium Prælatorum, aut etiam Ecclesiarum vacantium nostri consueverunt antecessores committere, pro motu propriæ voluntatis. Omnia Nos Spiritualia Vobis (*Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatiis*) relinquimus libere disponenda; ut quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ Dei, Deo recta distributione reddantur.

Invaluerunt constitutiones Ottonis & Friderici, earumque virtute jus Regalium in nostro Imperio R. G. prorsus cessavit.

XXIII. Redimus ad Sub-Advocatos, quos aut Imperatores sibi suffecerunt, aut Ecclesiæ sibi delegerunt (quo nomine minime veniunt Majestatici, qui sub Imperatore quidem, sed ex munere & præeminentia territoriali Ecclesiarum tutelam gerunt) Hi quando Advocatia in damnum Ecclesiarum & Monasteriorum invasione, spoliatione, opprefione aliisve modis paulo ante commemoratis abutuntur, jure Advocatiæ privari possunt. *Dati* quidem per varias Constitutiones tam civiles, quam canonicas. Ac primo quidem Friderici II. Imp. *de pace tenenda & ejus violatoribus lib. 2. feud. tit. 27. §. 7.* ubi ita legimus:

Quicumque Advocatiam suam, vel aliquod aliud beneficium inordinate tractaverit, & a Domino admonitus non resipuerit, & in sua perdurans insolentia

lencia ordine judiciario, tam Advocatia, quam beneficio (*i. e. feudo intuitu Advocatiæ possesso*) exutus fuerit, si postmodum ausu temerario Advocatiam vel beneficium invaserit, pro violatore (*pacis*) habeatur.

Suffragantur commentaria in hunc locum Friderici Schenck, Udalrici Zasii, Jacobi Streith & aliorum elucubrationes, Mageri, Hopingk Manlii & Authoris der nothwendigen Errinnerungen p. 1. *in refut. 1. §. daher.* ubi contendit, civitatem Donauweerd Advocatiam monasterii S. Crucis amisisse, quia illud spoliavit, occupavit, & monachos inde expulit.

XXIV. Carolus M. in Bulla donationis, qua villam suam Ulmam Abbati & conventui divitis Augiæ anno 813. concessit apud Naucleum *volum. 2. generat. 27.* in hunc modum loquitur:

Quandocunque Advocatus sui commissi (*officii*) prævaricator aut in rebus vel hominibus existat, statim sine mora, sine judicio Advocatiam perdat.

Urbanus II. in Bulla confirmatoria restaurati monasterii Hirsaug apud Magerum *de Advocatia armata c. 16.* excommunicationem superaddit dicens:

Si autem non ut Defensor, sed potius ut calumniator & perversor rerum sibi commissarum extiterit, nostro banno excommunicatum omnino habeat Abbas, & potestatem hunc reprobare, & alium sibi utiliore, undecunque placuerit, auxilio etiam Imperatoris, si necesse fuerit, eidem monasterio providere.

Pari modo de eodem instaurato monasterio decernit Henricus I. RR. Rex apud eundem Magerum, qui plura alia id genus exhibet testimonia.

XXV. *Electitii vero & Pastitii Advocati*, qui sub modo Defendendi, protegendi & curandi Ecclesiarum libertates, jura & possessiones assumpti & constituti sunt, jure meritissimo non solum Advocatico, verum & ipsa Advocatia exuuntur, non tantum si munus defensoris deserant, quod mere negativum dicimus, sed multo magis, si quod positivum, ex defensoribus in apertos hostes & oppugnatores eva-

evadant. Natura hoc contractûs post se trahit, ut si ex altera parte, quod promissum est, seu in conventionem venit, non fervetur, neque altera pars servare teneatur. Ecclesiæ autem & monasteria taliter versantur in contractu cum suis Advocatis: *Damus vobis honorem, potestatem, commoda, annuum salarium, ut nos etiam manu armata, si opus sit, contra injuste vexantes & opprimentes defendatis.* Igitur, si assumpti in Advocatos Ecclesiarum & monasteriorum officia sua non præstent, imò directè protectioni contraria audeant, opprimendo, spoliando, invadendo, occupando, detinendo &c. jura officii ac potestatis suæ amittere debent. Favent nobis ex recepta doctrina Politici cum Georgio Gumpellzhaimer Lutherano vol. 1. *Arumæi, discursu Acad. de jure clientelari* 27. thes. 4. fol. 828.

XXVI. Argumentum hoc dilucidant per similia in legibus definita Dilingenses Jcti de compositione pacis cap. 8. q. 63. n. 114. Tutor, inquiunt, a tutela removendus est, *si grassatus in tutela est, aut sordide egit, vel perniciose cum pupillo, vel aliquid interceptit ex rebus pupillari-bus.* L. 3. §. nunc videmus ff. de suspectis tutoribus. Si colonus concesso sibi fundo male utatur, ac deteriorem efficiat, jure suo cadit, atque expelli potest. L. 3. Cod. de locato. Similiter & emphyteuta, si re in emphyteusin accepta contra pacti tenorem male utatur. *Auth. qui rem C. de Ss. Ecclesiis &c.* Quod vasallus, si feudo abutatur e. g. sæviendo in subditos, illo privari possit, communis est DD. apud Rosenthal in *Synopsi de feudis* cap. 10. n. 45. sqq. Oeconomus Ecclesiæ, qui in illegitimam rei Ecclesiasticæ alienationem consenserit, commissa sibi œconomix administratione privari debet L. jubemus 14. §. œconomus C. de Ss. Eccles. nam generaliter privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. can. ubi. 7. dist. 74. In idem recidit glossa, quæ in cap. in quibusdam 12. §. de pœnis ita commentatur: *Nota pœnam illorum, qui contra Ecclesiam delinquunt, scilicet, quod amittere debent, quidquid ab Ecclesia tenent.*

XXVII. Hanc privationem recta ratio, & ei suffulta naturalis æquitas omnino suadet, aut rectius urget, cum enim Advocatia quælibet, præprimis protectoria ad defensionis subsidium adinventata sit & introducta, quid rectæ rationi conformius, quid æquitas magis exigit, quam ut illa ad depressionis dispendium retorqueri non debeat? *cap. in quibusdam cit.* Quid monstruosius cogitari dicique potest, quam Ecclesiam defenforem, a quo defensionis loco vexationes, direptiones, cladem & excidium experitur, tolerare, salario insuper honorare, & ita suum interitum & excisionem hilari vultu & plaudentibus manibus non tam aspicere, quam promovere debere.

XXVIII. Ad cohibenda tanta Ecclesiarum ac monasteriorum mala Advocatos Honorius III. Papa in quadam Bulla, quam recitat Gelenius *in vita Engelberti Archiepiscopi*, adhortatur, ubi simul originem tot excessuum ab iisdem in loca Deo dicata commissorum sequentibus indicat:

Si Advocati Ecclesiarum significatum sui nominis attenderent, ut deberent, studerent eas ob reverentiam Advocati cœlestis, cui speciali titulo Ecclesiæ sunt ascriptæ, fovere beneficiis, & viribus defensare &c.

XXIX. Fuerunt Advocati, qui paternis monitis obsecundantes resipuerunt, & ruinas Ecclesiis contra Advocati officia illatas ante suum diem restaurare, quantum per angustias mortis & temporis licuit, conati sunt, quorum plures *cit. Paulini tract. de Advocatis monasticis* §. 25. *sqq.* inducit. Besoldus quoque *in documentis Blauburanis* exemplum pœnitentis Rudolphi Comititis refert, quod is jus Advocatiæ in remedium animæ suæ, ac parentum suorum, & in compensationem damnorum, gravaminum & injuriarum crebro indebite Abbati & Conventui prædicto illatorum, quorum occasione gravaminum sacra divinorum officia frequenter neglecta, & in Salutis suæ (Advocati) dispendium minus debite sunt peracta, monasterio resignaverit, illudque a tam gravi & dura Servitutis Advocatialis sarcina liberaverit.

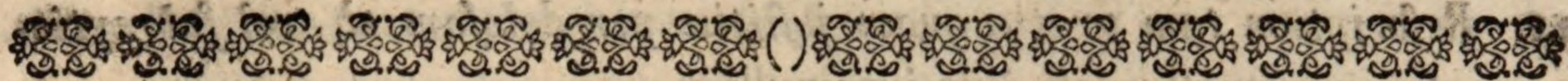
XXX. Ex hætenus fufe quidem, attamen pro argumenti dignitate haud fatis disputatis, pronum eft colligere 1. quam fluxæ & inftabiles fint omnes humanæ, etiam optime constitutæ dispositiones: omnis Imperatorum & pientiffimorum fecularium Fundatorum authoritas eo collecta videbatur, ut fundationes piæ firmæ effent, & Ecclefiæ monasteriaque in fuis juribus ac poffeffionibus perpetim ftarent immobiles; & nihilominus illa hominum perversorum ftudiis subruta & plurimum labefactata concidit. 2. Quam longe melius Ecclefiis ac Cænobiis confultum fit, fi ipfæ sub *fola* protectione Imperatorum, aut Principum Statuumque territorialium protectione, feclufa omnia Advocatia per Prælatos fuos regantur, & bona fua adminiftrentur. 3. Præcipuum ac fere unicum Ecclefiarum, Cænobiorum aliorumque locorum piorum Advocatum, in quo protectionis tam certæ, quam efficacis fiduciam tuto collocent, in cælis exiftere, quem S. Joannes Apoft. 1. *epift. c. 2. v. 1.* nobis designat, dicens:

Advocatum habemus apud Patrem JESUM CHRISTUM,
qui ad dexteram ejus exiftens Paulo teste Rom. 8. *interpellat*, & Hebr. 7. *eft femper vivens ad interpellandum pro nobis*, & ad nos fortiter protegendum; nam ipfe *Dominus Deus, qui eft, qui erat, & qui venturus eft omnipotens*. Apocal. 1. qui & fit tenuiffimi hujus noftri laboris, rerumque omnium *alpha & omega, principium &*

F I N I S.

POSI.

POSITIONES

EX

UNIVERSO JURE CANONICO PUBLICO ET PRIVATO.

EX LIBRO I. DECRETALIUM.

1. *M*irum est, a Protestantibus edi commentarios in Jus Sacrum, postquam deseruerunt Ecclesiam Romanam Juris Canonici fontem.
2. *Commentaria Bæhmeri, ac aliorum DD. Protestantium in prædictum Jus multis erroribus & falsitatibus scatent.*
3. *Religio quæ ducit ad vitam æternam, unica est, eaque est Romano-Catholica.*
4. *Provisi de Canonicatu aut Dignitate in Ecclesia Cathedrali, aut beneficio curato professionem fidei intra bimestre non emittentes fructus ante omnem judicis sententiam restituere tenentur.*
5. *In Imperatorem Romanum neminem alium, nisi Romano-Catholicum eligi posse canonice contendimus.*
6. *Erroneum est dicere, quod omnis lex sit naturalis, licet omnis lex debeat esse conformis rectæ rationi.*
7. *Legislator Ecclesiasticus potest directe & per se præcipere & prohibere actus mere internos.*
8. *Ad rationem legis pertinet promulgatio, non tamen acceptatio populi.*
9. *Nec Princeps secularis in materia Ecclesiastica, nec Pontifex extra suum territorium in re temporali leges statuere potest.*
10. *Nec Jus Divinum proprie dispensationem, nec jus naturale proprie mutationem patiuntur, nec consuetudo iis derogat.*

11. Rescriptum tam gratiæ quam justitiæ per dolosam ob-vel subreptionem impetratum est ipso jure nullum.
12. Contra legem authoritate mere humana etiam Ecclesiastica Summa latam præscriptio, aut melius consuetudo procedit:
13. Quæ consuetudo potest induci per actus initio formaliter malos.
14. Postulationem ad Prælaturas Ecclesiasticas inepte sugillat Zieglerus.
15. Postulatio concurrens cum electione requirit duas tertias:
16. Electio absolute majora, qualia sunt 7. ex 13.
17. Laici sunt de se incapaces juris eligendi Prælatum Ecclesiasticum.
18. Potest solus Summus Pontifex Episcopum a sua Ecclesia ad aliam transferre etiam invitum, non tamen invitum cum nova Ecclesia copulare.
19. Summum Pontificem Episcopis Suffraganeis Pallium absque consensu Archiepiscoporum concedendo horum juri non præjudicare, variè defendunt, si jura Metropolitana in cæteris integra serventur.
20. Textum Apostoli 1. Tim. 3. male intelligunt Protestantes de uxoris Clericis, Catholici bene de bigamis non ordinandis.
21. Jurisdictio Vicarii Generalis ordinaria est in iis, quæ facit intuitu Vicariatus.
22. Quivis judex ordinarius potest delegare potestatem sibi competentem, non tamen omnem ac in perpetuum.
23. Delegatus a judice inferiore ordinario subdelegare aliquando potest.
24. Laici citra Pontificis commissionem ad causas Spirituales delegari nequeunt.
25. Casus pro amico extra judicium multiplex, intra judicium nullus datur:
26. Hinc judex in causis civilibus tenetur pronuntiare pro parte, cujus causa est probabilior, neque potest sententiam pro lubitu ferre, si causa utrinque probabilis sit.
27. Licet tamen Advocato suscipere patrociniū causæ minus probabilis.
28. Pu

28. *Pupillus contrahens sine auctoritate tutoris & non factus ditior, nec civiliter nec naturaliter obligatur.*
29. *Paucis exceptis, contractus etiam metu gravi injuste incusso extorti valent de jure naturali, & regulariter etiam de jure positivo;*
30. *Sunt tamen rescissioni obnoxii.*

E X L I B R O I I.

1. *Ad omne judicium requiruntur Actor, Reus & Judex.*
2. *Valent acta judicis putatitii etiam titulo colorato non instructi, modo errore communi habeatur pro vero judice.*
3. *Clerici in thesi jure divino a jurisdictione & foro seculari sunt exempti;*
4. *Et huic exemptioni a nemine Clericorum ne jurato quidem renunciari potest.*
5. *Causam tamen feudalem vasalli clerici cognoscere potest Dominus directus laicus.*
6. *Si delictum in uno territorio sit inchoatum, & in alio consummatum vel opere perfectum, prævencio locum habet.*
7. *Speciale est in jure nostro, Clericum absque voluntate Episcopi diocesani non posse in alterius judicis Ecclesiastici jurisdictionem consentire.*
8. *Specificum actionis nomen in libello omissum valori ejus non obest.*
9. *Citatio absentis regulariter adeo est necessaria, ut ea omissa judicium reddatur nullum.*
10. *De jure scripto Clericus conveniens laicum coram judice laico, ab eodem in eodem foro reconveniri non potest.*
11. *Juramentum calumnie in omnibus causis regulariter præstandum, in nullis expresse remittendum est.*
12. *Ferias Sacras indicare pertinet ad solum Magistratum Ecclesiasticum.*

13. *Judex non procedit contra aliquem in contumaciam, nisi ad instantiam partis.*
14. *Sequestratio conventionalis licet, non vero judicialis regulariter loquendo.*
15. *Sequester castri habentis annexum jus præsentandi ad beneficium vacans legitime præsentat.*
16. *Confessio Sacramentalis, aut scheda, in qua pœnitens sua peccata confitendi causa descripsit, in foro externo illi non præjudicat.*
17. *Confessio per torturam etiam legitime adhibitam plene non probat:*
18. *Nec præjudicat confitenti, nisi die postero vel tertio ad banchum juris confessionem ratificet.*
19. *De jure canonico in causis civilibus regulariter omnis non privilegiatus ad testandum cogi potest, non vero in causis criminalibus criminaliter intentatis.*
20. *Furamentum promissorium ad sui impletionem obligat sub peccato gravi, si res, de qua juratum est, sit gravis, & sub levi, si res promissa sit levis, sub nullo, si res sit illicita.*
21. *Furamentum promissorium per injuriam exactum, vel metu etiam injusto extortum valet & obligat.*
22. *Furamentum habet vim confirmandi contractus lege humana tantum in favorem privatorum irritatos, ita, ut cum obligatione religionis inducat etiam obligationem justitiæ.*
23. *Præscriptio debitis vestita circumstantiis valet in utroque foro; inter eas est fides theologice bona in continuatione: in quo jus civile a canonico correctum est.*
24. *Præscriptio contra Ecclesiam Romanam in rebus ejus immobilibus non nisi centenaria currit.*
25. *Appellatio fit ad Superiorem: ex quo decidenda quæstio, liceatne appellare a Pontifice ad Concilium.*

26. Appellare regulariter possunt omnes, qui per sententiam sunt læsi.
27. Arreptio itineris ad Sedem Apostolicam intra decendium a lata sententia vim appellationis habet.

EX LIBRO III.

1. **L**ex cœlibatum Clericis Ordinibus Majoribus initiatis imponens male dicitur irrationalis.
2. Clericus in Ordinibus Minoribus constitutus validum contrahens matrimonium ipso jure amittit beneficium ante habitum.
3. Contrahens tamen invalide, licet ignarus impedimenti dirimentis, non ipso jure excidit beneficio.
4. Clerici beneficium curatum habentes ad residendum obligantur ex jure divino, naturali & humano.
5. Canonicus, quem gravis infirmitas, corporalis necessitas, aut propriæ Ecclesiæ utilitas a choro impedit, lucratur distributiones quotidianas.
6. Concordata Germaniæ recte dicuntur Canonica Constitutio & lex simul Imperii fundamentalis & pragmatica, conventio item Pontificem inter Imperatorem & Imperium.
7. Per Concordata non est sublata Constitutio Gregorii X. in cap. Statutum 3. de præbend. in 6. edita in Concilio Lugdunensi.
8. Summus Pontifex etiam ex plenitudine potestatis sine consensu Nationis Germanicæ Concordatis derogare non potest, nisi exigente evidenti bono Ecclesiæ.
9. Admittimus tamen Concordatis præscriptione vel consuetudine derogari posse.
10. Jus exigendi Annatas stolide DD. Protestantes carpunt in Romano Pontifice, quod ipsi indulgent laicalibus suis Principibus.
11. Debito semel legitime contracto possunt a Prælato Ecclesiastico sine ulla solennitate bona Ecclesiæ hypothecæ generali subjici.

12. *Precario accipiens solum præstat culpam latam, commodatarius ad culpam levissimam tenetur.*
13. *Res Spirituales & Sacræ cum temporalibus permutari non possunt:*
14. *Neque beneficia Ecclesiastica inter se privata auctoritate.*
15. *Clerici Sæculares feudorum recipiendorum capaces sunt, modo servitium personale cum statu Ecclesiastico incompatible non habeant.*
16. *Non tenet illud: fœmina in feudo fœmineo semel exclusa, semper manet exclusa.*
17. *Felonia a Prælato commissa non nocet Ecclesiæ post ejus mortem.*
18. *Pacta antichreseos & legis commissoriæ Jus Canonicum in contractu pignoris non patitur.*
19. *Dominium bonorum beneficialium superfluum indubie hodie est penes Clericos beneficiatos.*
20. *Jus civile requirens septem testes ad testamentum non est correctum a Jure Canonico.*
21. *In casu, quo persona turpis instituta hæres, fratribus exclusis competit querela inofficiosi.*
22. *Parochi diebus dominicis & festis tenentur applicare fructum Sacrificii Parochianis; hi tamen obligationi suæ satisfaciunt, si alibi quam in Ecclesia Parochiana Missæ intersint.*
23. *Immunitas a decimis laicorum præscriptioni obnoxia est.*
24. *Privilegio negativo universali a solutione decimarum exemptus nec illas de novalibus pendit.*
25. *Econtra privilegium decimas percipiendi indefinite concessum ad decimas novalium regulariter non extenditur.*
26. *Lex amortizationis sine consensu Summi Pontificis lata, utpote præjudicans libertati Ecclesiasticæ facti plurimum habet.*

EX LIBRO IV.

1. *Sponsalia requirunt repromissionem futuri matrimonii.*
 2. *S Acatolici male criminantur divisionem sponsalium in ea, quæ sunt de futuro, & quæ de præsentì.*
 3. *Ficte promittens matrimonium & sub fictione non facile advertibili eblanditus copulam ante sententiam judicis non obligatur determinate ad defloratam ducendam, sed potest etiam dotare.*
 4. *Sponsalia metu injusto gravi inita, licet rescindi possint, jure tamen naturæ & positivo sunt valida.*
 5. *Illa verba: nullam aliam ducam nisi te, non sufficiunt ad absolutam matrimonii promissionem.*
 6. *Sponsalia clandestina jus Ecclesiasticum non irritavit.*
 7. *Juramentum non impedit, quominus Sponsalia mutuo consensu solvantur.*
 8. *Discrimen inter matrimonium æquale & inæquale jus Ecclesiasticum ignorat;*
 9. *Hinc subsistit conjugium nobilis cum ignobili.*
 10. *Nihil quoque prohibet, quominus matrimonium a Viris Principibus ad morganaticam ineatur.*
 11. *Non est in potestate Episcoporum aliorumque Prælatorum, multo minus Principum sæcularium respectu fidelium statuere impedimenta matrimonium dirimentia;*
 12. *Hæc enim potestas competit soli Summo Pontifici.*
 13. *Benigna Mater Ecclesia leges suas circa impedimenta matrimonii dirimentia non urget apud Acatolicos quamvis immeritos.*
 14. *Metus gravis injustus dirimit matrimonium, quamvis alio fine incutiatur, quam ad extorquendum matrimonium.*
 15. *Et talia matrimonia etiam per adjectionem juramenti non firman-
mantur.*
- quærit, utrum non obliget juramentum vid. cap. 6.*
De jure jurar. M 16.

16. Polygamia & polyviria simultanea non tantum jure Ecclesiastico & Cæsareo, sed etiam divino & naturali est prohibita. —
17. Impedimentum criminis incurri etiam ab ignorante, illud crimini suo annexum esse, censemus.
18. Sola impotentia perpetua antecedens tam absoluta quam respectiva matrimonium omni jure dirimit.
19. Summus Pontifex dispensans in radice matrimonii etiam indirecte ad temporalia legitimat.
20. Nullus casus afferri potest, in quo Ecclesia Catholica vinculum matrimonii valide a Baptizatis contracti & consummati dissolverit, aut dissolvere possit.
21. Proin contubernium, quod uxor a viro adultero per Consistorium separata cum alio init, quamdiu adulter superstes est, haudquaquam matrimonium esse Catholicorum dogma est nunquam immutandum.
22. Vinculum tamen matrimonii rati dissolvit professio religiosa & dispensatio Summi Pontificis. —
23. Secundæ nuptiæ sunt licitæ: pœnæ autem a jure civili in earum odium statutæ a jure Canonico sublatae sunt.

EX LIBRO V.

1. **P**ersonæ Principes superiorem non recognoscentes accusari non possunt criminaliter.
2. Simoniae crimen semper pactum involvit.
3. Dare temporale pro Spirituali solum ut motivum simoniacum est.
4. Simonia realis collationem beneficii, præter excommunicationem, facit nullam.
5. Ad florem studiorum Academicorum & honorem Capitulorum, & Dicasteriorum multum facit post exantlata examina & publicam defen-

defensionem habitam Graduum Academicorum, Doctoratus vel Licentiatatus susceptio.

6. Infideles non possunt directe ad fidem cogi.
7. Pax publica cum A catholicis etiam vi & metu impellente inita servari debet, quamdiu illi eandem infringere non laborant.
8. Reservatum Ecclesiasticum tam juste quam sapienter constitutum est.
9. Licet fœminæ pauperi, alias bonæ famæ, ad declinandam infamiam loco tuto exponere sobolem.
10. Occidens injustum aggressorem vitæ propriæ vel alienæ servato moderamine inculpatae tutelæ non incurrit irregularitatem.
11. Eandem non incurrit Princeps Ecclesiasticus causam sanguinis delegans.
12. Torneamenta cum debitis etiam cautelis celebrata ob bellicæ exercitationis, quam referunt, speciem recte Clericis interdiciuntur.
13. Decretum Concil. Trid. Sess. 25. Cap. 19. de ref. contra duellantes eorumque fautores justa auctoritate constituit.
14. Permissio juris Civilis de occisione adulteri in adulterio cum uxore deprehensi non procedit de jure Canonico.
15. Imo adulter deprehensus a marito in ipso facto eum se invadentem, non data alia evadendi via licite occidit.
16. Auferre rem alterius in extrema necessitate nec culpæ nec pœnæ subest.
17. Inventor rei perditæ domino post adhibitam diligentiam non comparente potest eam sibi retinere.
18. Usuræ mere lucratoriae jure naturali, divino & humano prohibentur. *cap. 6. De juri jur. et cap. 4 de usur.*
19. Juste venatio a Principe prohibetur.
20. Calumniator & injuriarum reus est Romanum Pontificem Antichristum, Catholicos idololatrias appellans.

21. *Lex Aquilia obligat etiam in conscientia saltem post sententiam iudicis, quamvis non intervenerit culpa theologica.*
22. *Omnis fidelis annos discretionis habens tenetur saltem semel in anno sua peccata proprio Sacerdoti ex præcepto Ecclesiæ confiteri.*
23. *Cui præcepto per confessionem voluntarie nullam nequaquam satisficit.*
24. *Censura lata adversus committentem aliquod crimen non afficit regulariter mandantem vel consulentem.*
25. *Etiam exemptis in casibus, in quibus subjecti sunt, potest Episcopus exigente necessitate censuras irrogare.*

O. A. M. D. G. B. V. M. H.

Gallade, Peter,

Dissertatio Inauguralis Historico-Canonica De Advocatis Ecclesiasticis
Quam Una Cum Positionibus Ex Omni Jure Sacro

[Heidelberg] 1768

4 Diss. 3424,26

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10964279-2

VD18 14964430-001